

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 137: Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse. (Forvaltningsrevision m.v.). Af indenrigsministeren (Birte Weiss). (Fremsat 22/1 97. Første behandling 28/1 97. Betænkning 3/4 97. 1 ændringsforslag af Aage Brusgaard (FP) 3/4 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Aage Brusgaard (FP).

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af Aage Brusgaard (FP) forkastedes, idet 20 stemte for, 94 imod.

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 53:

Forespørgsel til skatteministeren, justitsministeren og erhvervsministeren:

»Vil regeringen redegøre for, hvornår sagerne om selskabstømning, anpartsprojekter og andre skatteprojekter fra 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne forventes afsluttet såvel administrativt som ved domstolene, om skatteprovenuets størrelse af disse sager og de forventede samfundsmæssige omkostninger, samt hvordan det fremtidige samarbejde mellem myndighederne mest effektivt kan imødegå en gentagelse af denne form for kriminalitet, som skete under medvirken af aktieejere, virksomhedsledere, revisorer, advokater og pengeinstitutter og med udbredt passivitet fra den daværende borgerlige regering?«

Af Frank Aaen (EL) og Søren Søndergaard (EL). (Forespørgslen anmeldt 11/3 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 14/3 97).

Begrundelse**Frank Aaen (EL):**

Perioden fra starten af 1980'erne til begyndelsen af 1990'erne har for længst fået betegnelsen ulovlighedernes årti. I dag kan vi jo næsten dagligt i dagspressen læse om retssager i skattesager, om opklaring af store, komplicerede erhvervsskandaler.

Fra nu af og ind i næste årtusind vil domstolene være fuldt optaget af sager fra denne periode: ulovlighedernes årti. Men faktisk er ulovlighedernes årti for snævert et udtryk. De fleste af de sager, der nu rulles op, begyndte med legal udnyttelse af lovgivningen inden for erhverv og skat. Ja, i alle sager viser det sig juridisk svært og kompliceret at trække grænsen. Hvor holdt det lovlige op, og hvor startede det ulovlige?

Det hele gik ud på at slippe i skat først inden for lovgivningen, siden fik grådighed mange til at overtræde loven. Typisk kan en sag bestå af 80 pct. legal skatteunddragelse og 20 pct., hvor den daværende lovgivning er overtrådt. De klare lovovertrædelser var således ofte kun en mindre del af de undragelser, der foregik.

Som eksempel på situationen kan man tage sagen mod Hoffmann, der nu kører ved byretten i Tåstrup. Den omhandler ca. ¼ af det antal selskaber, Hoffmann over 10 år handlede med alene med det formål at undgå at betale skyldig skat. Han og andre kunne på utallige måder

slippe for at betale skat uden at overtræde reglerne.

Mange så, at de selv kunne bestemme, hvor store fradrag de ville have, hvordan indtægter kunne gøres skattefrie, og at de selv kunne bestemme, hvor meget de ville betale i skat, ja, i en periode selv bestemme, hvor meget de ville have udbetalt fra skattevæsenet, som vi andre havde indbetalt.

Det er derfor mere betegnende at tale om tagselvbordets årti. Man skulle bare anskaffe sig et A/S- eller et ApS-nr., og straks havde man løst adgangsbillet til det store tagselvbord, hvor retterne blev betalt af alle os andre skatteydere.

Mange af sagerne er siden behandlet her i Folketinget. Huller er lukket, men der er aldrig tegnet noget samlet billede af det, der skete, og med denne forespørgsel håber vi at tage et første skridt til at få et samlet overblik over, hvad der skete, hvordan det kunne ske, og hvorfor der gik så lang tid, inden der blev grebet ind. Og endelig: Hvordan vi undgår gentagelser i fremtiden.

Besvarelse

Skatteministeren (Carsten Koch):

I mit forsøg på at besvare denne del af forespørgslen er det nødvendigt at trække nogle forhold op, som var fremherskende i midten af 1980'erne. Helt overordnet herskede der på dette tidspunkt i hvert fald inden for skatteområdet forhold, som man i dag kan se langtfra var tilfredsstillende.

Det er da også kendetegnende, at slutningen af 1980'erne i dag i vide kredse forbindes med yuppies tidens alder og med det på det tidspunkt særligt fremherskende ønske om at blive rig i en ruf. Hurtige fortjenester er sædvanligvis ikke knyttet til traditionelle fremstillings- eller formidlingshverv, og det var derfor ikke ønsket om at skabe varig værditilvækst og beskæftigelse gennem lødig produktion, visse såkaldte innovative kræfter samlede sig om.

Set med dagens øjne kan der næppe herske tvivl om, at udviklingen på dette tidspunkt gik hurtigere, end især skattesystemet var rustet til. Perioden under den borgerlige regering var præget af store liberaliseringer som valutaliberaliseringen og det indre marked, blot for at nævne de væsentligste. Disse initiativer har klart været til fordel for den økonomiske udvikling, det er der bred enighed om.

Men det, vi blot kan konstatere i dag, er, at f.eks. skattelovgivningen ikke var tilstrækkelig rustet til at klare det voksende pres, som udviklingen førte med sig. Først med de meget omfattende lovændringer om international beskatning, L 35 fra 1995 og L 118 fra 1996, kan man sige, at skattelovgivningen på dette område nærmede sig noget, der kunne kaldes up-to-date; men også på en række andre områder var lovgivningen ikke tidssvarende og kunne ikke holde stand over for den accelererende udvikling.

I den daværende regering var man stærke tilhængere af generelle skattelettelser; men den var, ligesom den siddende regering, på dette punkt begrænset i sine udfoldelsesmuligheder på grund af den overordnede økonomiske politik. Man sænkede selskabsskatten generelt, og herudover valgte man at gennemføre en række specifikke særordninger, som skulle give udsatte dele af erhvervslivet bedre skattevilkår. Men uden sammenhæng og ensartethed i skattesystemet øges risikoen for skatteudnyttelse og skattemisbrug. Manglende neutralitet kan bestå i, at den skattemæssige behandling af en indtægt ikke modsvares af en tilsvarende behandling af den korresponderende udgift, eller at den skattepligtige selv kan hæfte den etikette på indkomst med markant betydning for skattebelastningen, den pågældende har lyst til.

Den daværende regering mente at hjælpe erhvervslivet; men i dag kan vi se, hvordan dele af erhvervslivet greb betydelig mere end den fremstrakte hånd og gennem selvbetjening skabte voldsomme konsekvenser for skattesystemet. Der kan nævnes følgende: Kursgevinstbeskatningsreglerne førte til spekulation i mindstereglen og sambaobligationer; mulighederne for balanceoppustning medførte kæmpeinvesteringer for midler lånt af udbydere; mangler ved anpartsindgrebet i 1989 fik som konsekvens de mange investeringer i togvogne, transformatorstationer og hospitalsudstyr i fjerne lande, og de manglende aktieavancebeskatningsregler tilskyndede til selskabslikvidationer i stedet for at satse på udbytte. Dermed skabtes de mange likvidationsmodne, passive selskaber, der så at sige udgjorde selskabstømmernes varelager.

Perioden var kendetegnet ved, at man fokuserede på servicehensyn, individuel retssikkerhed og ændret kontrolstrategi, og hertil kom, at der blev gennemført omfattende ændringer i den samlede skatte- og afgiftsadministrations organisering; Toldvæsenet og det statslige skat-

tevæsen blev sammenlagt, arbejdsområder flyttet, klagevej ændret og appelbegrænsning indført. Alle disse ændringer havde i perioden tendens til at skabe turbulens og tab af viden samt at sætte en række problemer, som ikke var direkte faglige, i centrum.

Det er altså efter min mening en række samvirkende omstændigheder, der førte til, at der opstod store sagskomplekser, der ikke blot indebar skattetænkning, men også skatteundersøgelser. Retrospektivt kan vi se, at mulighederne for at misbruge skattereglerne blev øget, og i dag ved vi desværre også, at disse udvidede muligheder blev benyttet.

Den nuværende regerings indsats for at sikre, at noget tilsvarende ikke må gentage sig, følger to hovedspor: For det første primært ved hjælp af skattereformen at skabe neutralitet og symmetri i beskattningen. Specifikke erhvervsrelaterede særfaciliteter må ikke ødelægge hele sammenhængen i skattesystemet. Erhvervsstøtte kan være nødvendig, men ikke hvis støtten reelt står åben for enhver, der forstår at manipulere. Ensartede indkomster skal også beskattes ens, og beskattningen skal fordeles jævnt ud over alle forekommende indkomstarter.

Ud over lovgivning har også ændringer i administrativ praksis og udvidet samarbejde mellem myndighederne haft høj prioritet under den nuværende regering. Der er for at komme den alt for kreative økonomiske aktivitet til livs blevet etableret et formaliseret samarbejde mellem flere offentlige myndigheder med henblik på at afdække alle selskabstømmerkomplekser. Jeg tænker her på styregruppen vedrørende selskabstømning. Styregruppens arbejde består dels i det bagudrettede arbejde, nemlig oprydningen efter selskabstømningen, dels i det fremadrettede arbejde med at forhindre, at lignende økonomisk kriminalitet opstår.

Samtidig er der sket en skærpelse af kontrollen med den form for aktivitet, vi har været vidner til i forbindelse med anpartsprojekterne og sagerne om selskabstømning. Det betyder, at kontrollen bliver iværksat på et meget tidligt tidspunkt. Ved systematisk overvågning af de mere kreative elementer i dansk erhvervsliv får vi nu kendskab til mulige skatteprojekter i forbindelse med udbudet eller ved forskudsregistreringen hos investorerne. Derudover har Told og Skat taget initiativ til en styrket myndighedsindsats på kontrolområdet. Styrelsen har således iværksat en spydspidsuddannelse, og der er etableret en struktureret efteruddannelse. Ende-

lig kan det nævnes, at der i styrelsen er etableret en international kontrolafdeling.

Forespørgerne ønsker oplyst, hvornår de sager, der verserer i forbindelse med anpartsprojekter og selskabstømninger, kan forventes afsluttet. For anpartsprojekternes vedkommende kan jeg oplyse, at den endelige domstolsafgørelse på området tidligst vil foreligge i 1999. For selskabstømmerens vedkommende gælder det, at politi- og anklagemyndighed for øjeblikket efterforsker et stort antal sager vedrørende selskabstømning, altså købere. Told- og Skattestyrelsen har således indgivet anmeldelser til politiet i 41 selskabstømningskomplekser; de 41 anmeldelser vedrører 140 personer, hvoraf 120 er sigtede. Blandt de sigtede er revisorer og advokater, der har rådgivet køberne i forbindelse med opkøb og selskabstømning.

Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk Kriminalitet forventer efter et forsigtigt skøn, at sagerne vil blive genstand for tiltaleovervejelser frem til sommeren 1998. Der tages dog forbehold for, at man er afhængig af bistand fra udlandet. Et forsigtigt bud for så vidt angår erstatningssagerne er, at arbejdet vil strække sig frem til årtusindskiftet. Det er jo et stort og tungt oprydningsarbejde, vi er i gang med.

Tabet af selskabsskatter kan anslås til cirka 2 mia. kr., der søges dækket ind gennem erstatningssagerne. Sælgerne skal i forbindelse med genoptagelse af beskattningen ved aktiesalget have tilbagebetalt betydelige skattebeløb, og det skønnes, at nettoprovenuet af opgøret med sælgerne vil blive i størrelsesordenen 1,4–1,6 mia. kr., når renter af erstatningskravene og forrentning af de tilbagebetalte skatter tages i betragtning.

Hvad angår ressourceindsatsen, kan det skønnes, at Told- og Skattestyrelsens samlede udgifter i årene 1996–1998 vil blive i størrelsesordenen 100 mio. kr., og herudover anvendes løbende et antal årsværk til at behandle sagerne. For Statsadvokaturens vedkommende skønnes det i 3-års-perioden 1996–1998 nødvendigt med en styrkelse på 8 stillinger som viceskattadvokat eller vicepolitimester, og med henblik på bistand fra advokater med speciale i selskabs- og skatteret skal der herudover afsættes i alt cirka 15 mio. kr. i denne periode. I øvrigt deltager fast ansat juridisk personale samt et betydeligt antal kriminalfolk fra de enkelte politikredse i Statsadvokaturens løbende efterforskning.

For anpartsprojekterne gælder det, at hvis ikke skattemyndighederne havde tilsidesat

arrangementerne, ville det for indkomstårene 1992 og 1993 have resulteret i et tabt skatteprovenu på ca. 2 mia. kr.

Lad mig afslutte min opsummering: Der har været behov for en helhjertet oprydning, og det har vi opfyldt, først og fremmest med skattereforen i 1993 og efterfølgende lovgivning. Men også administrativt har vi sadlet om og sendt et klart signal om, at snyderi ikke er acceptabelt.

Som lovgivere kan vi ikke stille meget op over for folk, der er fast besluttet på at bryde lovene. Vil politikerne ikke acceptere lovovertrædelser, må de derfor sørge for, at de myndigheder, der skal administrere lovgivningen, har gode værktøjer at arbejde med. Man har længe og forståeligt været tilbageholdende over for f.eks.

udveksling af oplysninger mellem myndigheder, for det har en ubehagelig klang af overvågningssamfund. Men i forbindelse med selskabstømmersagerne har vi kunnet se, at manglende samarbejde mellem myndighederne heller ikke fører noget godt med sig, i hvert fald ikke hvis vi vil forhindre de alt for kreative elementer i at bryde loven.

Det er en vanskelig balancegang, hvor begge hensyn skal vægtes; men jeg synes under alle omstændigheder, det er vigtigt, at borgerne kan stole på, at myndighederne handler, hvis der er tegn på grove misbrug. Der er nok også en vis beskyttelse mod gentagelser i fremtiden af tilsvarende forløb i det faktum, at selskabstømmersagerne virkelig har rettet søgelyset mod rådgivernes rolle. Det har givet rådgiverorganisationerne anledning til grundig selvransagelse, og de enkelte rådgivere vil nok i fremtiden være mere kritiske over for, hvem de samarbejder med og om hvad.

Selskabstømmersagerne, anpartsprojekterne m.v. har været en dyr erfaring for os alle. Vi satser hårdt på at beskytte de offentlige kasser, men det har, som jeg netop har redegjort for, også sine omkostninger. Til det er der kun at sige, at det er dyrt at rydde op, men det ville på alle måder være dyrere at lade være.

Forhandling

Frank Aaen (EL):

Jeg skal takke for svaret, som på mange måder kom udmærket omkring, selv om jeg nok synes, det kunne have været noget mere fyldestgørende, og jeg også nok mener, at der var lidt for stor venlighed over for den tidligere regering. Men

alligevel tror jeg, at efter den gennemgang, vi har hørt i dag, og efter at have læst det, der har været oprullet i pressen gennem en periode, kan de fleste forstå det råd, en skatterådgiver i sommeren 1990 blev citeret for at give daværende skatteminister Anders Fogh Rasmussen. Rådet var i al sin enkelhed: Meld dig til Fremmedlegionen!

Som bekendt meldte den daværende skatteminister sig ikke til Fremmedlegionen. Han måtte siden gå af på grund af en i virkeligheden ubetydelig sag om kreativ bogføring. Men set i lyset af det, vi ved i dag, kan man sige, at i den sag, der kostede den daværende skatteminister stillingen, skete der trods alt en form for bogføring i modsætning til i alle de tilfælde, hvor milliarder fossede ud af statskassen, uden at nogen hverken dengang eller i dag virkelig kan opgøre, hvor meget der forsvandt.

Som sagt forsvandt de fleste milliarder gennem lovlige huller og andre milliarder på grund af metoder, de fleste mener er klart ulovlige. Men selv her er der en diskussion mellem eksperterne, og i mange tilfælde er der slet ikke nogen sikkerhed for, hvad distolene vil nå frem til. Tag f.eks. den store diskussion, der er mellem folk, der kalder sig eksperter: Kan man lovligt sælge et overskud til kurs 5, til kurs 20, til kurs 40, eller måske til kurs 80? Kurs 40 er der mange tilhængere af: Jeg køber et overskud. Jeg skal bare have de 40 pct. til mig selv, jeg køber altså skattegælden og beholder 40 pct. selv. Det eksempel viser, hvor stor usikkerhed der var og på nogle områder stadig er i lovgivningen.

Vi er også allerede nu flere gange stødt ind i det spørgsmål, om det er for svært at bevise, at der er foregået noget kriminelt. Det er ikke nok, at vi kan se, der var et misbrug af lovgivningen, og det er ikke nok, at vi kan se, at det misbrug blev gennemført med meget komplicerede transaktioner og gav den, der stod for det, et helt uventet millionbeløb i lommen. Hvis ikke vi også kan bevise, at det var bevidst, vedkommende gjorde alt det snedige, er det svært at få vedkommende dømt. Der er faktisk tale om meget komplicerede ting, som jeg tror vi kommer til at arbejde med i lang tid, også på det mere principielle plan.

Hvis vi skal forstå, hvad der skete dengang i 1980'erne og 1990'erne, tror jeg måske, at professor Ole Bjørn, der i dag er formand for Ligningsrådet, sådan set har givet den bedste sammenfatning. Han sagde til Jyllands-Posten for godt et år siden, at vi accepterede disse projek-

ter med skattetænkning, og at det offentlige, herunder Ligningsrådet, var med til at skabe grobund for mere og mere raffineret skattetænkning. Advokater og revisorer blev ikke stoppet i tide. De fortsatte med at trække elastikken længere og længere, og dermed var det offentlige med til at skabe den rådgivermoral – eller jeg skulle vel sige mangel på samme – som fik selskabstømningerne til at rulle med advokater og revisorer som implicerede, slår Ole Bjørn fast. Der var en generel opfattelse af, at alt det var helt i orden.

Man må i dag stille spørgsmålet – og jeg må selvfølgelig beklage, at den tidligere skatteminister ikke selv ønsker at deltage i debatten, så vidt jeg kan se – hvorfor greb man ikke ind dengang? Midt i 1980'erne lavede Told og Skat et notat, og alligevel lod man milliarderne fosse ud med misbrug af reglen indtil 1991 – ja, for ikke at være uretfærdig over for dem, der ville misbruge reglen, lod man den løbe et par år mere. Hvorfor gjorde man ikke noget ved underskudsselskaberne?

I årevis var der diskussion i pressen, der var diskussion i Folketinget, og der blev gennemført indgreb uden virkning. Ja, i 1987 vedtog man et såkaldt indgreb, der i virkeligheden var en legalisering af handelen med underskudsselskaber. Og først i 1995 kan vi enstemmigt her i Folketinget vedtage noget, der ligner et totalt stop for handel med underskudsselskaber – enstemmigt, efter så mange år.

Jeg synes, man må spørge specielt V og K: Hvorfor skulle der gå så mange år, før man nåede frem til at få lukket huller?

Og så selskabstømmerne, som vi har været inde på før her i Folketinget, hvor man i 1989 i Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk Kriminalitet har et notat, hvor man gør opmærksom på, at her foregår mærkværdig handel, som man sendte rundt i systemet, og hvori man opfordrede til, at der skulle laves et samarbejde mellem de relevante myndigheder. Og ingenting skete. Først nu er vi ved at få etableret det nødvendige samarbejde.

Og vi ved, at samtidig havde Told og Skat – også i 1989 – det første af Hoffmann-projekterne fuldt beskrevet og til behandling i Ligningsrådet. Altså på den ene side: Politiet vidste, at her var noget galt. På den anden side havde Told og Skat godt kendskab til, at her foregik noget, der kun gik ud på i stor målestok at snyde skattevæsenet. Og alligevel skete der ingenting.

Man må sige, at det er underligt, at der ikke blev grebet ind. Og man kan selvfølgelig sige meget om, hvorfor nogle ikke ønsker at gribe ind over for erhvervslivet, når de snyder i skat. For mig er der ikke nogen tvivl om, at der er tale om klare ideologiske årsager til den manglende vilje til at lukke huller, ja, faktisk også viljen til at skabe nye huller.

Jeg tror ikke, man bare kan sige, at det er, fordi erhvervslivet skal have det godt, som man siger fra V's og K's side. Det kunne man jo bare gøre i fuld åbenhed. Man kunne nedsætte selskabsskatten til 0, hvis man mener, at erhvervslivet ikke skal betale skat. Man kunne udvide alle mulige støtteordninger, hvis man mener, at der er brug for at overføre penge fra skatteyderne til virksomhederne.

Men hvorfor tillod man, at det, der skete, og som skete for at gavne erhvervslivet, skete under nogle former, der så åbenlyst kunne misbruges, og som åbenlyst blev misbrugt? Hvorfor fiduser i stedet for direkte støtte vedtaget i Folketinget?

Der er nok to grunde til det. Den ene grund er selvfølgelig, at man ikke regnede med at kunne få vedtaget, i hvert fald ikke i det omfang, at der skulle kunne ydes de milliardbeløb, der var tale om, og at de skulle ydes legalt og åbent over finansloven i en periode, hvor man skar ned for at begrænse statens underskud.

Men den anden grund er også den helt klare ideologiske, der hedder: Liberalister er imod statsstøtte, officielt i hvert fald. Derfor skal der ikke gives støtte; der skal bare gives fradrag og fiduser. De optræder jo heller ikke på finansloven. Ingen kan se, hvad det koster.

Jeg synes, det er sigende, at trods de erfaringer, der er gjort, skal vi gang på gang her i Folketinget høre V og K komme med forslag til nye fradrag. Og vi skal se, som skatteministeren sagde, forslag til finansloven sidste gang, hvor V og K ville genindføre de fiduser, der kostede allermest i de år.

Jeg synes også, man må spørge, hvorfor rådgiverne ikke råbte op, når nu banker, advokater og revisorer i så stor målestok var informeret, ja, deltog i alle de her forskellige transaktioner, ikke bare selskabstømningerne, men også alle de andre snedige skattetransaktioner, som intet andet formål havde end at snyde i skat. Hvorfor hørte vi ikke noget fra rådgiverne? Hvorfor var der kun de få pip? Hvorfor var der ikke et massivt udsagn fra Advokatrådet, fra Finansrådet, fra arbejdsgiverforeningerne om, at her foregår

noget, der er direkte skadeligt for samfundet? Hvorfor lod man det bare foregå? Hvorfor deltog man faktisk selv i festen uden at advare samfundet?

Det er en tavshed, som jeg synes er meget sigende, og i det hele taget, når vi i dag ser, at det går så langsomt med at få afsløret ansvaret for det, der skete, og relativt langsomt med i virkeligheden at få det her retsopgør til at forløbe, jamen så afslører det jo så tydeligt som noget, at vi her står over for Overdanmark, eller rettere sagt; mere præcist meget store dele af Overdanmark, som deltog i festen. Hvis ikke man selv deltog i festen, så kender man en studiekammerat, så har man en kollega, så har man en fra Rotary, man kender alle sammen en, der var med, en, der fik skubbet noget ned i egen lomme. Det er jo derfor, at man kører med en lav profil.

Vi har mange gange i Enhedslisten kritiseret regeringen for ikke at være konsekvent nok i de her sager. Vi har nok også i dag forskellige vurderinger på området, men vi anerkender fuldt ud, at regeringen – efter regeringsskiftet – har taget væsentlige skridt til at rydde op efter hr. Anders Fogh Rasmussen, til at rydde op efter tagselvbordets årti. Og vi tror også på, at der vil være vilje til yderligere initiativer for at bekæmpe økonomisk kriminalitet og fjerne huller i lovgivningen.

Jeg skal på vegne af Det Radikale Venstre, Socialdemokratiet, SF og Enhedslisten fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer,

- at selskabstømninger, anpartsarrangementer og andre skatteprojekter har kostet samfundet milliardbeløb,
- at der politisk og administrativt gik alt for lang tid, inden der blev grebet effektivt ind,
- at oprydningen efter disse sager vil belaste domstolene og myndighederne i adskillige år, og
- at der de seneste år er gennemført en række initiativer, som skal forhindre en gentagelse, opfordres regeringen til inden den 1. juli 1997 at udarbejde en redegørelse til Folketinget om
  - de skatte- og erhvervslove, der især blev udnyttet,
  - de indgreb af såvel lovmæssig som administrativ art, der er gennemført, og en vurde-

ring af, om der er behov for yderligere initiativer, og

- overvejelser til initiativer, som kan forbedre samfundets evne til at bekæmpe økonomisk kriminalitet.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 74).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

Ole Stavad (S):

Hr. Frank Aaen skal ikke have utak for, at han har rejst denne forespørgsel.

Der har igennem de seneste år været utrolig megen opmærksomhed omkring selskabstømersagerne. Det er helt berettiget. Min flere år gamle udtalelse om, at her stod vi med danmarkshistoriens største røveri, er kun blevet underbygget og bekræftet.

Andre skatteprojekter i firserne og begyndelsen af halvfemserne har der været mindre fokus på. Visse af anpartsprojekterne har en grovhed i deres konstruktion, som kan sammenlignes med selskabstømningerne, men ellers er det karakteristiske for hovedparten af disse konstruktioner, at de holder sig inden for lovens rammer.

Den industri, der udviklede sig inden for skatteområdet i hr. Anders Fogh Rasmussens tid som skatteminister, kostede ærlige skatteydere et tocifret milliardbeløb. Han gjorde intet for at standse det. Når vi andre forsøgte at lukke hullerne, gjorde han alt for at forhindre det.

Det kan vel næppe siges mere præcist end af tre fremtrædende skattefolk i en artikel i Jyllands-Posten den 7. august 1994. Her siger formanden for skatterevisorerne Mogens Elgaard:

»Holdningen under Anders Fogh Rasmussen var, at man i bund og grund havde stor forståelse for folk, der snød og arbejdede sort, fordi det var udtryk for en sund modstand imod det høje skattetryk.«

Tidligere vicedirektør i Statsskattedirektoratet Niels Lauesen sagde i den samme artikel:

»Kunne nogen slippe billigt i skat, var det efter ministerens hoved ikke et hul, men et åndehul.«

Og endelig siger formanden for Dansk Told- & Skatteforbund, Erling Andersen:

»Det var i Anders Fogh Rasmussens tid ikke befordrende for karrieren at kræve mere kon-

trol. Ordet måtte ganske enkelt ikke bruges. Told og Skat skulle være en service for erhvervslivet.»

Resultatet blev forståeligt utilfredshed med et tilfældigt og uretfærdigt skattesystem; retsikkerhed for ærlige folk, der ikke alene betalte deres egen skat, men også skatten for undvigere og snydere; et erhvervs- og beskæftigelsesfjendsk skattesystem, som præmierede ejerne for at tømme virksomheden for kapital; et holdningskred, som gjorde ærlige skatteydere til grin og skabte heltestatus for dem, der lavede alle numrene, folk med høj moral var ikke i høj kurs. Og endelig må vi sige: Dermed et samfund, der blev undergravet af et holdningsmæssigt forfald, som havde sit udspring i regeringskontorerne.

Det ville være forkert at tegne et billede af, at hele denne ulykkelige udvikling skyldes én eneste person, nemlig Venstres skatteminister, hr. Anders Fogh Rasmussen. Han må bære hovedansvaret, men i begge de to store borgerlige partier var der flere centrale politikere, som arbejdede aktivt med på linjen.

I et svar til mig den 11. juni 1991 på spørgsmål nr. S 716 afviser den daværende industriminister, fru Anne Birgitte Lundholt, eksempelvis, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen overhovedet skulle interessere sig for indholdet i de regnskaber, som de fik ind. Derfor nægtede ministeren, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skulle interessere sig for ulovlige aktionærlån, der både blev lavet for at undgå at betale skat og for at tømme selskaberne for kapital.

At den daværende industriminister bevidst stækkede Erhvervs- og Selskabsstyrelsens mulighed for at udføre sit arbejde er en del af forklaringen på, at der gik så urimelig lang tid, inden der blev grebet ind over for selskabstømningerne. Der var simpelt hen ingen politisk vilje i den daværende KV-regering til at stille de pæne folk med de snuskede motiver til ansvar for deres handlinger.

Derfor er en stor del af den kritik, som fra tid til anden er rejst over for embedsmændene i de forskellige systemer, heller ikke fair. De gjorde bare det, de såkaldt ansvarlige ministre ønskede af dem.

Jeg kan godt forstå, at Venstre og De Konservative forsøger at løbe fra det ansvar, som de bærer i den stribe af sager, som vi nu mere end fire år efter kun er begyndt på. Jeg forstår godt, at de to partier ikke vil diskutere konsekvenserne af den politik, som de står for.

Men havde de to partier så bare erkendt, at de tog fejl, og at deres politik fik uacceptable konsekvenser, ja, så kunne vi i det mindste komme videre. Det gør de ikke. De fremturer i stedet med forslag om at genindføre de skatteregler, som var omdrejningspunktet for de mest bekestelige og mest usmagelige transaktioner. Så sent som for fire måneder siden, i december måned, foreslog Venstre og De Konservative at genindføre de gamle skatteregler om goodwill og om fortjenester ved salg af aktier og ejendomme. Det ville som hovedregel betyde, at den slags fortjenester igen gøres helt skattefrie. Det er ikke småpenge, vi taler om, det er trecifrede milliardbeløb. Det er slemt.

Endnu værre er det, at får de to partier magt, som de har agt, vil hr. Anders Fogh Rasmussens skattecirkus genopstå med fuld styrke. Selskabstømningerne vil genopstå. Ikke i gammelt kendt kriminalform, det tror jeg vi effektivt har lukket for, men helt lovligt og med velsignelse fra Venstre og De Konservative. Det er utroligt, men desværre sandheden om de to partiers skattepolitik.

Man skal ikke glemme, at de 2 mia. kr., der er beregnet som udestående fra selskabstømningerne, kun er toppen af isbjerget. Hertil skal lægges et tab, der er mange gange større, som følge af helt lovlig spekulation i de regler, som V og K nu vil genindføre.

Heroveni kommer, at genindførelse af de gamle regler ville være dybt erhvervs- og beskæftigelseskadeligt. Virksomhederne ville blive tømt for den kapital, som der er så hårdt brug for til at investere i nye produkter, i nye markeder og dermed i flere arbejdspladser. Det ville være endnu et VK-bidrag til at sende os tilbage til den depressive situation, som vi overtog i 1993.

Vi skal altså ikke bare feje op efter fortidens synder. Vi skal også kæmpe mod de samme folk, så de ikke får magt til at spole udviklingen tilbage til før 1993. Opfejningen efter VK-regeringen og den daværende skatteministers 5 års regeringstid vil tage mindst 10 år. Det er dyrt, det er trist, og det er næsten uoverkommeligt at rydde op efter så meget fusk og holdningsmæssigt forfald.

Jeg håber virkelig, at de nuværende ministre har ressourcer til at løse opgaven, men det er lettere sagt end gjort. Man kan jo ikke bare tilføre ubegrænsede nye menneskelige ressourcer, som kan løfte de store udviklede opgaver, som vi taler om. De findes simpelt hen ikke i ubegrænset antal.

På det seneste har vi så også haft debatten om sælgerne og rådgivernes strafansvar. Hvis vi tager Højesterets dom, som er fra januar måned, i hånden, kan vi glæde os over, at sælgerne skal regne med ikke bare at betale deres egen gevinst tilbage, men at betale hele det skattebeløb, som fællesskabet er blevet snydt for, hvori for de fleste ligger en ganske stor økonomisk straf. Herudover skal det nøje vurderes i hver enkelt sag, om der er tale om en forsættelig strafbar handling, som gør det muligt at gøre strafansvar gældende. Det er næppe tilfældet i ret mange af sagerne.

Jeg vil godt bede ministrene om at være særlig opmærksom på de sager, hvor der er person-sammenfald mellem sælgere og rådgivere. Vi ved f.eks., at der er en række revisionselskaber, som er indgået i selskabstømminger, og dem kan der være en særlig grund til at vurdere ganske nøje. På mig virker det ikke særlig troværdigt, at en kreds af statsautoriserede revisorer kan sælge deres skattegæld til en kurs over 80, uden at de vidste, at de deltog i en transaktion, som måtte ende i en kriminell handling. Her synes jeg, at vort gamle ordsprog om, at en hæl er ikke er bedre end en stjæler, beskriver situationen ganske præcist.

Derfor er jeg også glad for ministrenes tilsagn om, at der foretages nøje vurderinger af de enkelte sager. Er der et holdbart grundlag for at gøre strafansvar gældende over for sælgerne og/eller deres rådgivere, må der ikke være tvivl om, at sagerne så rejses. Viser nøje vurderinger af sagerne – imod min forventning – at der i intet tilfælde er grundlag for at gøre strafansvar gældende over for sælgerne og deres rådgivere, må vi vurdere, om der er mangler i det eksisterende lovgrundlag, der skal rettes op på. Systematisk økonomisk kriminalitet gennemført af såkaldt pæne folk er undergravende for den almindelige retsbevidsthed, såfremt vi ikke har retsregler, som også kan stille dem til ansvar for deres handlinger.

Jeg kan love ministrene og deres medarbejdere Socialdemokratiets fulde, engagerede opbakning til at sikre den nødvendige oprydning og hovedrengøring efter VK-partierne. Det er besværligt, det er ressourcekrævende, og det vil række ind i næste årtusind, men det er afgørende for ordentlige danskeres retsbevidsthed. Det er også afgørende for at forebygge, at vi nogen sinde bliver udsat for en gentagelse.

Nu vil jeg så vente spændt på ordførerne fra Venstre og De Konservative. Det bliver interes-

sant at høre, om de skatteforslag, som vil genoplive nye selskabstømminger, vil blive fastholdt af de to partier. Sker det, må der være tale om en bevidst politik fra de to partier om, at den slags åndehuller skal der være i skattesystemet til glæde for en meget lille gruppe af de bedst stillede borgerlige kernevælgere.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Det er et overraskende aggressivt indlæg, den tidligere skatteminister hr. Ole Stavad kommer med her fra Folketingets talerstol. Hverken Det Konservative Folkeparti eller Venstre har på noget tidspunkt haft noget ønske om at lave regler, som skulle animere til forskellige skatte-spekulationer. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at de regler, der oprindeligt startede selskabstømmingerne, ikke er nogle, der er indført under den borgerlige regering.

Til hr. Ole Stavads bemærkninger om V's og K's skatteforslag vil jeg sige, at det kommer bag på mig, at en tidligere skatteminister overhovedet kan fremføre den slags fra Folketingets talerstol. Et forslag om skattefritagelse for aktie-avancer, goodwill og ejendomme har jo intet som helst med selskabstømning at gøre, men er et spørgsmål om, hvordan man beskatter kapitalindkomst. Så jeg synes nok, at hr. Ole Stavads angreb på os er noget overraskende, men måske ikke, når det kommer fra den tidligere skatteminister.

Vi har på ingen måde tænkt, at vi skulle have nogle nye regler, som kunne animere til selskabstømning eller lignende. Det har intet som helst med selskabstømning at gøre; selskabstømning er, at nogle sælgere, der sidder inde med midler, som rettelig tilhører andre, stjæler af disse midler.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Det lød næsten helt bibelsk: Det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg.

Jeg synes virkelig, det er bekymrende, hvis den skattepolitiske ordfører for Det Konservative Folkeparti mener at kunne påstå, at goodwill- og aktieavancebeskatningsreglerne ikke var det helt centrale omdrejningspunkt i, at selskabstømminger overhovedet kunne lade sig gøre.

Jeg synes virkelig, det er bekymrende, hvis Det Konservative Folkeparti sammen med Ven-

stre står som forslagsstiller til forslag og ikke erkender, hvad konsekvensen bliver. Det er jo ikke teori, vi snakker, vil jeg sige til fru Seeberg. Vi har set, hvad de regler vil blive brugt til, og de 2 mia. kr., som er det, man diskuterer i forbindelse med selskabstømningsreglerne, er formentlig ikke engang toppen af isbjerget.

Der blev likvideret selskaber i dyngewis, også ud over de 1.600, der indgik i selskabstømningsreglerne. Man slagede virksomhederne, tog pengene ud af virksomhederne. Det var erhvervs-skadeligt, og det var beskæftigelses-skadeligt. Har Det Konservative Folkeparti virkelig ikke erkendt det? Vi deltager da gerne i en studiekreds sammen med De Konservative, hvis det er sådan, at det er manglende viden, der er årsag til det, de foreslår.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Jeg må jo bare til det sige, at hr. Ole Stavad tilsyneladende ikke har forstået, hvad selskabstømningsreglerne går ud på. Om man beskatter udbyttet, eller man ikke beskatter det, er da ikke afhængigt af, om der er mulighed for at tømme selskaber. De initiativer, som skatteministeren er kommet med, og som også er blevet støttet af både Venstre og Det Konservative Folkeparti, står vi naturligvis ved; men jeg synes bare ikke, der er sammenhæng i argumentationen.

Så er der lige en anden ting, som jeg også ville sige til hr. Stavads ordførertale. Det undrer mig, at Socialdemokratiet nu hopper på Enhedslistens vogn om en decideret folkedomstol til advokater og revisorer. Jeg har hele tiden sagt, at jeg støtter skatteministerens linje i sagen, også den linje, som går ud på, at man drager rådgiverne til ansvar, men nu at stille hele branchen for en folkedomstol med ønsket om, at der skal ske strafferetlig efterforskning i alle sager, synes jeg simpelt hen er at gå for vidt. Jeg har fuld tillid til, at Statsadvokaten udmærket er i stand til at vurdere de tilfælde, hvor der er grundlag for en tiltalerejsning.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Mystikken breder sig, for aktieavancebeskatningsloven handler netop ikke om udbytter. Det, der var problemet, vil jeg sige til fru Seeberg, var, at man kunne tage penge ud af selskaber på tre måder. Hvis man slagede selskabet og tog penge ud i form af aktieavance, slap man for skat eller fik en meget, meget lav skat.

Det er åbenbart det, De Konservative ikke har forstået.

Så siger fru Seeberg, at jeg skulle være hoppet på en eller anden vogn med en folkedomstol. Det lyder næsten som det, der blev sagt fra forskellig side, dengang vi tog fat på sælgersiden. Da blev det også sagt, at det var en folkedomstol.

Det eneste, jeg har bedt om, og det er der givet tilsagn om fra ministeren, er, at man foretager en nøgtern juridisk vurdering i sagerne af, om der er grundlag for strafansvar. Er der ikke det, skal der i sagens natur ikke rejses nogen sag, men er det juridiske grundlag holdbart, så der er grundlag for strafansvar, bør man selvfølgelig også, når man taler om folk i den kategori, vi har her, følge sagerne. Det er vist ikke nogen folkedomstol.

Svend Aage Jensby (V):

Jeg vil starte med at takke ministeren for besvarelsen af den stillede forespørgsel. Det var en afbalanceret redegørelse, som også bar præg af den objektivitet, som langt hen ad vejen er kendetegnende for skatteministeren. Vi er ikke politisk enige, men jeg vil kvittere for, at besvarelsen var saglig og objektiv.

Jeg lagde mærke til, at skatteministeren sagde: »Vi var i en situation, hvor skattelovgivningen ikke kunne følge med. Vi var i en situation og vil altid være i en situation, hvor lovgivere ikke kan gøre meget ved folk, der vil bryde loven.« Det er jeg enig i. Og som skatteministeren også sagde, var det en række samvirkende omstændigheder, der førte til den situation, som vi diskuterer i dag, og som vi har diskuteret ved utallige lejligheder, nemlig først og fremmest selskabstømmerproblematikken.

Der er næppe ret mange med lidt forstand på økonomisk kriminalitet eller i det hele taget økonomiske mekanismer, der er uenige i, at i de selskabstømningsregler, der er sket, er der udvist en overordentlig stor kreativitet. Der er på forskellig måde sket udnyttelse af en lang række regelsæt, og det er udført over en årrække. En lang række af transaktionerne er foregået i form af fiktive arrangementer, som enhver ved det tager nogen tid at få afsløret.

Vi finder det i Venstre overordentlig tilfredsstillende, at der er taget initiativer til – det begyndte man jo allerede at tage i slutningen af 1980'erne og i begyndelsen af 1990'erne – at politiet og anklagemyndigheden bliver involveret i nogle af disse sager, som nu altså fra 1994

koordineres af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Ganske fortræffeligt, for det, de vel 25–30 selskabstømmere, vi kender fra pressens omtale, har begået, er jo decideret – sådan opfatter jeg det efter det, jeg har set i pressen – økonomisk kriminalitet af høj karat, nemlig enten mandatsvig eller skyldnersvig. Det skal de straffes for og kan heldigvis straffes for med nogle ganske betragtelige straffe.

Vi har også noteret os i Venstre, at skatteministeren har taget initiativ til at anlægge en række civile sager. Jeg har hørt i Skatte- og Afgiftsudvalget, hvordan de forløber, og det noterer vi os og tager til efterretning.

Det, som jeg ikke vil gøre, er at dømme revisorer, aktieejere eller andre her fra Folketingets talerstol. Vi vil tage til efterretning, at de sager er anlagt, og så vil vi se, hvilken afgørelse domstolene kommer til.

Den første sag er afgjort af Højesteret med et for skattemyndighederne tilfredsstillende resultat. En anden er faldet modsat ud ved Østre Landsret, og jeg er ikke på det rene med, om den bliver anket. Så der er sat gang i tingene.

Det næste, jeg så vil gøre nogle bemærkninger om, er, hvordan det kunne gå så galt. I den forbindelse synes jeg, det er værd at hæfte sig ved, at Højesteret i sin dom i Satairsagen konstaterer koldt, klart og tydeligt: Der er ikke begået fejl fra skattevæsenets side. Det var jo et argument, som de sagsøgte meget kraftigt førte frem for at bevise, at der forelå passivitet fra skattemyndighedernes side.

Til det brug var der udarbejdet et udmærket notat af 6. juli 1995 af Told og Skat, som illustrerer hele udviklingen på området, og det er jo af den redegørelse fra side 8 og frem, man har det mest dækkende billede af den situation, som forelå. Man ser her, hvordan man i slutningen af 1990'erne finder grundlaget for at statuere strafansvar, og hvordan man anlægger en sag.

Man finder i slutningen af 1980'erne, at skattegodtgørelsesordningen bliver misbrugt. I 1990-91 etablerer man et pilotprojekt med henblik på at foretage undersøgelser, så man kunne klarlægge omfanget, og der blev på et møde i Ligningsrådet i december 1992 orienteret om status på arbejdsgruppens resultater.

Der er altså, om jeg så må sige, i slutningen af 1980'erne og i begyndelsen af 1990'erne taget en række initiativer fra embedsværkets side. Det siges så på side 9 videre i notatet: Det var først efter den 31. marts 1992, da det ikke længere var

muligt at udnytte skattegodtgørelsesreglerne, at det hos skattemyndighederne gav anledning til undren, at annoncering efter overskud i selskaberne med tilbud om at betale en overkurs fortsatte. Og så er vi på vej ind i selvfinansieringsmodellen.

Sådan er den historiske udvikling, og det fører så frem til, at man kan se lidt på, som det blev fremhævet fra hr. Stavads side – nej, sådan blev det vist heller ikke sagt – om Venstres tidligere skatteminister hr. Anders Fogh Rasmussen havde en væsentlig del af ansvaret herfor.

Nu er det nemt at se 10 år gamle ting i bagklogskabens klare lys, men jeg vil minde om, at hr. Anders Fogh Rasmussen stod fadder til anpartsindgrebet i 1989. Det var hr. Anders Fogh Rasmussen, der i oktober 1990 fremsatte lovforslag nr. L 5, hed det vist, om ændring af kursgevinstloven. Det var hr. Anders Fogh Rasmussen, der i december 1990 fremsatte forslag til ophævelse af skattegodtgørelsesordningen og dermed lukkede det hul – godt nok med en overgangsordning i sig – og det var hr. Anders Fogh Rasmussen, der nedsatte et udvalg til undersøgelse af konkursmisbrug, og som forelagde Skatteudvalget en rapport i oktober 1992 om, hvad man kunne stille op med hensyn til konkursmisbrug og anden betalingsunddragelse, men som ikke nåede at fremsætte forslag om det, da den borgerlige regering faldt i januar 1993.

Venstre stemte også i 1994 for et stop for den såkaldte Portugalmaskine, tror jeg man har kaldt den, og vi stemte for L 234. Og dermed mener jeg, at der virkelig er sat et skot ned for at forhindre, at de misbrug, vi har været vidne til, kan fortsætte. Vi har også stemt for L 35 og L 118, og vi stemte i 1995 for lov om handel med underskudsselskaber.

Så der er altså af hr. Anders Fogh Rasmussen og senere med Venstres støtte foretaget en lang række initiativer til at forhindre misbrug.

Sådan vil det også være i fremtiden. Der skal ikke herske tvivl om, at fremsættes der forstandige, velunderbyggede forslag, der skal forhindre misbrug af en lovgivning, som vi ønsker så liberal som mulig, vil Venstre støtte dem, for det er decideret samfundsskadelig kriminalitet, der er foregået fra de 25–30 selskabstømmers side.

Men som sagt: Vi afventer domstolens afgørelse på de punkter, inden vi forbander revisorer og aktionærer og andre.

Jeg skal så sige til hr. Stavad, at der skal blive rig lejlighed til på et senere tidspunkt at drøfte

Venstres eventuelle skatteforslag, som vi forventer at fremsætte sammen med De Konservative; det kommer der formodentlig en stor skattedebat ud af.

Og så skal jeg sige til ordføreren for forespørgerne, hr. Frank Aaen, som jeg kun har en ganske enkelt bemærkning til, at jeg læste i Børsen den 3. april i år, og for at være sikker på, at det, som Børsen skrev, var rigtigt citeret – der refereres nemlig fra onsdagsspørgetiden sidste onsdag – slog jeg efter, om det virkelig kunne passe, at hr. Frank Aaen i forbindelse med sine spørgsmål til justitsministeren havde givet udtryk for det, Børsen refererer ham for:

»Desuden ville det gavne sælgerne betalingsvilje, hvis myndighederne strammede kursen med en prøvesag om grov skattesvig eller skyldnersvig mod sælgerne.«

At man kan sige sådan noget, hvilket justitsministeren jo også afviste! Han afviste ikke, at der kunne opstå situationer og fremkomme oplysninger, der gav grundlag for en straffesag mod sælgerne; det er jeg nemlig enig i, det kan selvfølgelig vise sig, og så skal den sag rejses og forfølges med stor styrke. Men hvis man for at fremprovokere, at nogle mennesker skal betale, skal true dem med en straffesag, er vi ude i de regimer, som hr. Frank Aaen tidligere så indædt støttede. Sikke et retssamfund at støtte bare for at fremtvinge nogle sager, hvor der skulle rejses tiltale med urette og i strid med retsplejeloven, hvoraf det fremgår, at ingen straffesag naturligvis må rejses, medmindre man har en begrundet mistanke om, at den kan føre til fældende dom! Så er vi så langt ude, at jeg ikke føler lyst til at kommentere hr. Aaens bemærkninger yderligere.

Så skal jeg til slut sige, at Venstre ikke kan støtte den foreslåede dagsorden, og så i øvrigt til allersidst udtrykke et håb om, at det samarbejde, som jeg ved mange i skattemyndighederne, toldmyndighederne og politiet i årevis har forsøgt at sætte i gang, og som er sat i gang, virkelig kan blive udbygget, for det er det, der skal til: et samarbejde mellem samtlige komponenter, dvs. skifteret, politi, skattemyndigheder og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Men hvor har det været en svær fødsel. Jeg håber, det kan lykkes.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Til hr. Jensbys angreb med citat fra spørgetiden forleden skal jeg sige, at jeg adskillige gange i

den spørgetid og ved andre lejligheder har understreget, at der naturligvis kun skal rejses straffesag, hvis man har en formodning om, at det kan føre til en domfældelse. Det er naturligvis vores holdning.

Og må jeg så sige, at når jeg sagde de ting, jeg gjorde den dag, så er det en reaktion på, at almindelige mennesker, der begår noget strafbart ved at stjæle penge, straks bliver slæbt i retten og får den straf, de skal have, hvorimod man i hele selskabstømmersagen desværre indtil dato har set en langmodighed, som er krænken- de for retsbevidstheden. Det var derfor, jeg sagde det. Jeg synes, der er brug for at gå mere til den, i stedet for at der ikke sker noget. Nu har jeg en formodning om, at der snart vil ske noget, og det er jeg meget tilfreds med.

Men grunden til, at jeg tog ordet, var: Kan det virkelig passe, at Venstre ikke har nogen selv- kritik i spørgsmålet om selskabstømmingerne og til, at man ikke greb ind? Kan det virkelig passe? Mener hr. Svend Aage Jensby virkelig ikke, at der ikke på et eneste punkt er anledning til at kritisere, at man ikke fik stoppet festen, før alle pengene var fosset ud?

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg beklager meget, at Venstres tidligere skatte- minister, hr. Anders Fogh Rasmussen, ikke har fundet anledning til at være med i den her debat; jeg synes, det ville have været naturligt.

Men jeg må sige, at i modsætning til fru Seeberg har hr. Jensby i denne sammenhæng den store kvalitet, at han også var med i årene forud for regeringsskiftet. Og derfor vil jeg godt spørge hr. Jensby, om ikke også han husker, at vi havde en række skattedebatter om at få lukket de muligheder for transaktioner, der var på en række områder, hvor den daværende skatte- minister bestemte ikke var hjælpsom, men gjorde alt for at forhindre, at der skete noget.

Og så bliver jeg nødt til at vende tilbage, for hr. Jensby har jo stor indsigt på de her områder: Er hr. Jensby ikke enig i, at det, der var omdrejningspunktet, det, der overhovedet muliggjorde ikke bare selskabstømminger, men også en hel masse andre transaktioner, var de regler, vi havde omkring aktieavance, goodwill og ejendomsavance, hvor de blev brugt mangfoldigt i skattespekulation og med tocifrede milliardbeløb som tabsresultat?

Og derfor synes jeg, at hr. Jensby bør være en af de rådgivere i partiet Venstre og være med til,

når nu de kommende skatteforslag kommer, at forhindre, at de indeholder en åbning af den her mulighed! Jeg synes, det kunne være nyttigt, hvis vi allerede i dag fik en bekræftelse på, at det ikke vil være tilfældet.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Jeg vil da godt spørge hr. Svend Aage Jensen, om han slet ikke mener, at hr. Anders Fogh Rasmussens holdning til skattesystemet havde nogen betydning, når der skulle tages nye initiativer. De holdninger, som hr. Anders Fogh Rasmussen gang på gang gav udtryk for, var holdninger om, at borgerne, og her taler vi jo om en særlig kreds af borgere, skulle beskyttes mod skattetyranniet, og at man ikke skulle forfølge sager mere end højst nødvendigt. Mener hr. Svend Aage Jensen ikke, at det kunne være demoraliserende for en retfærdig skattebehandling?

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Til hr. Vernersen kan jeg sige, at jeg er døbt Jensby, men Jensen har jeg heller ikke noget imod, ligesom jeg heller ikke har noget imod Vernersen.

Men det er da ikke urigtigt, at hr. Anders Fogh Rasmussens holdning havde betydning for skattelovgivningen. Sådan var det vel også, da hr. Stavvad var skatteminister, og sådan er det vel nu, hvor det er hr. Carsten Koch. Hvordan skulle det dog ellers hænge sammen?

Og så til hr. Stavvad: Ja, jeg har deltaget i en række debatter, og jeg husker også, at vi har haft debatter om, hvilke omgåelsesmuligheder der var, eller hvilke der ikke var. Det er min opfattelse, at mit parti og hr. Anders Fogh Rasmussen valgte at gennemføre den lovgivning, som vi fandt var saglig, velunderbygget og korrekt.

Og så skal jeg slutte af med at citere direkte fra sidste onsdags spørgetid (Folketingets forhandlinger, 1996-97, s. 5186), hvor hr. Aaen spørger skatteministeren:

»Så må jeg i øvrigt spørge: Er ministeren ikke enig i, at der er to sider af denne sag? Den ene er retsbevidstheden, retssikkerheden, og den anden sag er at få penge i kassen. Er ministeren ikke enig i, at hvis der blev lagt en noget skrappere kurs over for sælgerne, eventuelt ved at rejse en straffesag, kunne det være, at det havde en gavnlig virkning med hensyn til at få nogle penge i kassen fra andre sælgere?«

Der var ikke noget om et tilstrækkeligt fundament for at rejse sager eller ej. Nej, det fortæller i en nøddeskal, at dette er hr. Aaens gamle og nuværende politik, når vi snakker retssikkerhed.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal bare opfordre hr. Svend Aage Jensby til at læse, hvad der videre blev sagt i den spørgetid, og også læse, hvad vi i øvrigt fra Enhedslistens side har gjort i denne sag, og så vil der ikke være tvivl om det spørgsmål, der bliver rejst.

Men det, jeg synes er ynkeligt, er, at Venstre ikke på noget tidspunkt går ind i en selvkritisk diskussion om, hvorvidt man i den tid, man var ved magten, gjorde nok, og at man skal beskytte sig bag, at Højesteret sagde, at der ikke er gjort nogen fejl, når alle, der har fulgt med i sagen, ved, at det, Højesteret udtalte sig om, var, at der ikke var begået nogen fejl, der kunne begrunde en nedsættelse af erstatningen; det er ikke det samme, som at der overhovedet ikke er begået fejl.

Eller når man vil citere fra julinotatet fra Told og Skat, så citerer man en passage, hvor alle, der har fulgt med i denne sag, ved, at lige præcis den passage siden har vist sig ikke at kunne holde vand, at det ikke er rigtigt, at man ikke havde det kendskab på daværende tidspunkt; det har man siden måttet erkende at man havde i Told og Skat.

Så jeg vil godt igen spørge hr. Svend Aage Jensby: Når Venstre i dag kan konstatere, at myndighederne, Told og Skat og Statsadvokaturen for særlig Økonomisk Kriminalitet, i 1989-90 vidste, at der i forbindelse med handel med selskaber foregik noget, der var meget samfundsskadeligt, og når hr. Svend Aage Jensby dengang selv fik et notat fra Michael Clan, som viste, at her skulle der gøres noget, er der så ikke i dag al god grund til at øve selvkritik over, at hverken hr. Svend Aage Jensby eller andre fra Venstre gjorde noget som helst for at stoppe det, der foregik?

(Kort bemærkning).

Ole Stavvad (S):

Hr. Jensby nåede ikke at svare på mit spørgsmål. Jeg håber, hr. Jensby husker det her i anden omgang. Vil Venstre genfremsætte de forslag, som var hele omdrejningspunktet for selskabstømningerne, som vi tidligere har set fra Venstre

og De Konservative? Eller vil man i dag frasige sig den politiske holdning at genopblusse det hele? Det var det ene spørgsmål, som jeg gerne ville gentage.

Det andet er, at jeg ikke forstod, om man ville stemme imod eller man ville undlade at stemme til dagsordenen. Er der ikke en lille stemmeforklaring, for når jeg kigger ned over dagsordenen, så mener jeg, at det i første del er nøgterne konstateringer, og i anden del beder vi regeringen om at give os et bedre grundlag. Er det den første eller den anden del, Venstre har noget imod? Eller er der bestemte ting i denne dagsorden, som Venstre har noget imod?

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Det er med hensyn til dagsordenen sådan, at vi stemmer imod, og det skyldes den såkaldte anden pind. Vi mener nemlig ikke, at det er berettiget at anføre det, der er anført i dagsordenen, med den viden vi havde på det tidspunkt, hvor man disponerede. Det er forklaringen.

Og så skal jeg sige, at jeg kan garantere for, at der ikke fra Venstres side bliver gennemført en skattelovgivning, hvis det åbner op for smutuller. Det kan jeg love.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Det var en meget vidtgående, men desværre også meget uspecificeret garanti, vi fik fra hr. Jensby. Jeg er såmænd ikke i tvivl om med det samarbejde, vi har haft igennem en lang årrække, at det er hr. Jensbys holdning; men erkender man så ikke i Venstre, at de regler, der var omkring ejendomsavance, goodwill og ikke mindst aktieavance, var omdrejningspunktet? Og det er ikke småpenge, vi snakker om, det er mindst to cifrede milliardbeløb. Men så sent som i december 1996 foreslog Venstre og De Konservative i forbindelse med finansloven nøjagtig de samme regler genindført. Men med den garanti, som vi nu har fået, skulle det jo være en garanti for, at Venstre og De Konservative aldrig igen ville genfremsætte de forslag. Eller har vi en forskellig vurdering af konsekvensen af forslagene?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg forstod det sådan, at Venstre var imod selskabstømningerne. Derfor er det også lidt uforståeligt, at man ikke kan stemme for dagsordenen, men det kan være, vi får et svar på det.

Det, jeg synes er endnu mere uforståeligt, er, at man overhovedet ikke kan få noget svar på, om Venstre i dag mener, at partiet, da det havde ansvaret, gjorde nok for at stoppe selskabstømningerne i tide. Vi ved i dag, at Told og Skat havde viden om, hvad der foregik i 1989, at Statsadvokaturen for særlig Økonomisk Kriminalitet havde viden om, hvad der foregik i 1989, og at hr. Svend Aage Jensby som politimester og mange andre i systemet i 1990 fik det notat fra Statsadvokaturen, som sagde: Her er noget galt, her skal gribes ind.

Og så skete der ingenting. Det var altså i 1990 og i 1991 og i 1992 og i 1993, da selskabstømmerne løb med hovedparten af de to milliarder, at pengene fossede ud for alvor. Da gjorde man ingenting. Jeg vil spørge hr. Svend Aage Jensby, om ikke der er anledning til bare lidt selvkritik.

Gitte Seeberg (KF):

Jeg vil starte med at korrigere min korte bemærkning fra før, fordi jeg fik vist fortalt mig. Det var aktieavancebeskatningsloven, jeg talte om, og jeg kan da så sige til hr. Ole Stavad, at han fortsat ikke har forklaret mig, hvordan selskabstømning skulle hænge sammen med en ændring af aktieavancebeskatningen. Min påstand er den, at det har ikke en pind med hinanden at gøre.

Men nu til min ordførertale. Jeg vil starte med at sige, at jeg er helt enig i alt det, som hr. Svend Aage Jensby har sagt i sin ordførertale her fra Folketingets talerstol, og skal således holde mig til det mere overordnede.

Det Konservative Folkeparti tager skarpt afstand fra den omfattende selskabstømning, som har fundet sted her i starten af 90'erne og også i slutningen af 80'erne.

Vi tager også klart afstand fra det, som man i gængs tale kalder skattespekulation. Den egentlige selskabstømning, altså de forhold, der ender med, at der er nogen, som i sidste ende beriger sig gennem en overskydende skat, er begået af en relativt afgrænset personkreds. I de her forhold er der overvejende tale om straffbare forhold, og skatteministeren har da også forklaret, at der er taget skridt til strafferetssager, og jeg mener også, at det primært er her, der skal sættes ind, og der skal også sættes meget hårdt ind, for det er grove forhold, der er begået.

Vi har også fra konservativ side noteret os skatteministerens indstilling til aktionærer i de solgte selskaber, rådgiverne og bankerne. Det er vores opfattelse, at skatteministerens linje i

sagen er den rigtige, nemlig at der skal gøres, hvad der kan, for at det offentlige får inddrevet så mange af pengene som muligt. Der har været mange penge involveret ved køb og salg af disse selskaber, hvor det offentlige er blevet taberen. Det er selvfølgelig uacceptabelt set med samfundets øjne.

De egentlige selskabstømmere, som jeg var inde på før, nemlig de, som har tømt selskaberne for midler for egen vindings skyld, er omfattet af straffeloven – eller det er i hvert fald min vurdering – og vil, i det omfang de bliver til at få fat i, og det bliver jo så det næste spørgsmål, blive straffet efter straffeloven. Og det synes vi selvfølgelig også er o.k.

Mere tvivlsomt er det naturligvis med sælgerne, som ikke i alle tilfælde har været klar over, at de handlede med en selskabstømmer. Jeg mener ikke, vi skal lovgive med tilbagevirkende kraft, og det kan vi selvfølgelig heller ikke. Men derfor kan vi kun være tilfredse med, at Højesteret nu har statueret erstatningsansvar over for sælgerne af et selskab i den første prøvesag, nemlig Satair-sagen.

Ministeren har ved tidligere lejligheder fremsat påstande om, at man ikke kan købe sig til at være i god tro, hvilket jeg positivt har taget til efterretning. Det får vi så også lejlighed til at se i de kommende sager, som p.t. verserer ved domstolene. Forløbet af de godt 1.600 sager, som er tilbage, må det være op til domstolene at vurdere. Det er i det hele taget min opfattelse, at hele erstatningsansvaret omkring de her sager skal overlades til domstolene på samme måde som Satair-sagen.

Jeg deler desværre ikke helt skatteministerens optimisme med hensyn til, hvor mange sager der vil blive forligt. Men det vil tiden vise, og måske går det lidt nemmere med forligsviljen, hvis prøvesagerne falder ud til Skatteministeriets fordel. Vi må dog efter min opfattelse forvente et vist pres ved domstolene, især henset til det store antal forventede regressager.

Men alt i alt skal der ikke fra vores side udøves nogen kritik mod skatteministerens håndtering af selskabstømmerkomplekset. Og jeg finder heller ikke anledning til at øve kritik mod andre skatteministre, som jeg også mener har løst problemerne, i takt med at de er opstået. Det er, som hr. Jensby var inde på, meget nemt at være bagklog, når man ser 10 år tilbage, men jeg vil sige, at sagerne er blevet håndteret, og at den fornødne lovgivning er blevet lavet, i takt med at man er blevet opmærksom på forholde-

ne. Så skatteministeren har i hvert fald under det her forløb vores fulde opbakning og vil også have det fortsat.

Så til spørgsmålet om skatteprojekter, som også er en del af temaet i dag. Jeg skal ikke historisk komme ind på det, men starte med at slå fast, at vi fra konservativ side har stemt for samtlige fremsatte lovforslag til imødegåelse af skattespekulation. Hvad angår den oprindelige form for selskabstømning, nemlig skattegodtgørelsesordningen, stammer denne tilbage fra 1970'erne. I 1980'erne blev det kendt, som også hr. Jensby var inde på, at denne blev groft udnyttet, og det førte til en lovændring ved den daværende borgerlige regering.

I slutningen af 1980'erne tog anpartsprojekterne til. Det førte også til det berømte anpartsindgreb fra 1989, som havde til formål at få bremsset op for forskellige skattearrangementer, som havde det ene for øje at udskyde skatten. Efter loven fra 1989 kunne en større kreds af investorer ikke længere afskrive på aktiver, medmindre man var højst 10 i projektet. Man fik således på det her tidspunkt gjort op med forskellige afskrivningsprojekter på f.eks. ejendomme i større kredse.

Men forbudet mod skibsanparter kom først senere. Det er også o.k., og man kan jo sige, at skibsanpartsprojektet jo sådan set er nogenlunde efter samme tema som de andre. Jeg har ikke noget imod, at vi ikke længere har skibsanparter. Der har været mange useriøse projekter.

Vi har så også på det seneste haft de såkaldte bornholmerprojekter, hvor man også ville tillade, at de gamle regler blev taget i brug af hensyn til erhvervsudviklingen på Bornholm, men alt i alt må vi sige, at vi nok er nået meget langt med hensyn til at få bugt med forskellige projekter.

Men som sagt har Det Konservative Folkeparti støttet de initiativer, der er kommet fra regeringens side. Om der er behov for nye indgreb nu og her, ved jeg ikke, men jeg vil ligesom Venstres ordfører sige, at i det omfang der bliver fremlagt fornuftige forslag fra regeringens side, så er det også forslag, som vil have eller få konservativ støtte.

Så vil jeg slutte af med at sige, at Det Konservative Folkeparti heller ikke kan stemme for det forslag om motiveret dagsorden, som ligger her, og det er med samme begrundelse, som hr. Svend Aage Jensby var inde på, nemlig anden pind i første afsnit.

Så vil jeg også spørge, om det er nødvendigt med flere redegørelser til Folketinget. Jeg synes faktisk, det er spild af arbejde. Skatteministeren har leveret et utal af redegørelser i Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg, som jeg synes har været ganske udmærkede. Jeg synes hellere, vi skulle koncentrere os om at se fremad og se på, hvordan vi får sikret, at vi ikke får denne slags skattehuller fremover, og så tage til efterretning, at vi har fået de forklaringer – synes jeg – som denne sag kræver.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg hæfter mig ved to ting, som fru Gitte Seeberg sagde. Den ene var, at der ikke er grundlag for at kritisere tidligere skatteministre. Den andet var, at man kunne blive klogere. Jeg vil sige, at vi med den viden, som vi har i dag, jo alle sammen er blevet klogere, alle uden undtagelse.

Med den viden, vi har i dag, er der så ikke grundlag for at sige, at det tog for lang tid, før man greb ind? Det er den pind i dagsordenen, som De Konservative bruger som begrundelse for ikke at stemme for. Må vi ikke alle sammen erkende, uanset hvor vi kommer fra, at der gik lidt vel lang tid, fra man i 1989-90 vidste, at der foregik noget, som kostede mange penge, og så til, at der blev stoppet for det efter regerings-skiftet?

Og når der bliver talt om en redegørelse, vil jeg sige, at den redegørelse blandt andet og ikke mindst har til formål at ridse op, hvad det var, der skete, på en måde så vi ikke vedtager nye skattelove, som indebærer de samme muligheder for lovlig og ulovlig skatteunddragelse.

Jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor De Konservative er imod dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg tror faktisk, at den, der måske har det allerstørste behov for at få den redegørelse, som vi beder om i dagsordenen, måske er fru Seeberg og Det Konservative Folkeparti, fordi den første pind i dagsordenen siger, at regeringen skal give en oversigt over de skatte- og erhvervslove, der blev udnyttet.

Når fru Seeberg siger, at Det Konservative Folkeparti har stemt for alle de love, der skulle imødegå selskabstømninger, så er det forkert, for de væsentligste love i den henseende var lovene om aktieavancebeskatningen, ejendomsavancebeskatningen og goodwill'en, som Det Konservative Folkeparti desværre stemte imod.

Det er også forkert, når fru Seeberg giver et indtryk af, at regeringen tog initiativ til at standse skattegodtgørelsesmodellen. Det var en aftale imellem de gamle forligspartier om skattereformen helt tilbage i 1985, som hr. Anders Fogh Rasmussen forsinkede, og derfor trådte den først i kraft i 1991. Og det var ikke et forslag, som blev udarbejdet i Skatteministeriet. Det var et forslag, som blev båret over af de socialdemokratiske ordførere, og som det så lykkedes med 6 års forsinkelse at få igennem Folketinget.

Så der er ikke sammenhæng, og jeg forstår det sådan set godt, for fru Seeberg kom først i Folketinget i 1994. Men der er ikke sammenhæng i det, man siger, og heller ikke i det, man siger man har gjort.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Jeg må én gang til sige, at det er en utrolig tone, hr. Ole Stavad anlægger her i Folketinget i dag, men jeg skal selvfølgelig nok besvare spørgsmålene alligevel.

Det er rigtigt, at vi ikke stemte for regeringens skattereform i 1993, og sikke da et held, havde jeg nær sagt. Men nu er det sådan, at jeg betragter ikke de love, som hr. Stavad nævner her, som overhovedet havende noget som helst med selskabstømning eller skattearrangementer at gøre. Det er rigtigt, at med hensyn til nogle leasingaktiver og noget omkring underskuds-fremførelser blev der lavet nogle regler om. Men vi stemte ikke mod eller for den lov. Men selve aktieavancebeskatningen har set med mine øjne ikke noget med selskabstømning at gøre.

Og til hr. Frank Aaen: Når vi står her om måske 10 år, tror jeg også, at der vil være ting, som vi finder anledning til at kritisere den nuværende skatteminister for, og vi vil kunne sige: Det kunne vi og Folketingets Skatteudvalg godt have gjort anderledes. Men set i lyset af, hvordan tingene var dengang, mener jeg ikke, der var nogen anledning til at kritisere det, som var dengang.

Så kan vi se, om der her om 10 år bliver noget, vi synes vi skal kritisere den nuværende skatteminister for, og som han burde have været opmærksom på. Men det finder jeg ikke anledning til i dag i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg er selvfølgelig ked af, hvis fru Seeberg synes, at min tone ikke er pæn, men det er sådan set

bare, fordi jeg mener det, jeg siger, meget indædt. Det kan godt være, at jeg lyder vred, det er jeg ikke.

Men når nu fru Seeberg siger, at det her ikke har noget med selskabstømning at gøre, må jeg så henvise – vi kan jo ikke nå så meget på korte bemærkninger – til en artikel, som var for, tror jeg, 5-6 uger siden i Berlingske Tidende. Jeg skal sørge for, fru Seeberg får den. Jeg går ud fra, at Det Konservative Folkeparti stadig væk har sådan en vis tillid til Berlingske Tidende. I artiklen beskrev man salget af revisorerne Mortensen og Beierholms selskaber og dokumenterede, at det først og fremmest var fritagelse for beskatning for goodwill og skattegodtgørelsen, der gav en langt, langt, langt større gevinst end det, man fik ved de egentlige selskabstømninger. Og selskaberne var aldrig endt som selskabstømninger, for så havde det ikke været interessant at tage pengene ud på den måde.

Jeg er lige ved at være overbevist om, at fru Seeberg tror på det, hun siger, og det er jo da i hvert fald en kvalitet. Så har vi måske et udgangspunkt for en videre dialog om sagen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg var ved at sige til fru Seeberg, at jeg sådan set gerne ville have skrevet en dagsorden, hvor det helt entydigt stod, at tidligere skatteminister fra Venstre, hr. Anders Fogh Rasmussen, sådan og sådan og sådan – altså meget skarpere – men sådan står det jo faktisk ikke.

Der står jo faktisk bare en temmelig nøgtern vurdering af, at der politisk og administrativt gik alt for lang tid, inden der blev grebet effektivt ind. Jeg forstår ikke, hvorfor De Konservative ikke kan stemme for et dagsordensforslag på grund af den passage. Jeg forstår det ikke. Man kan kun have den mistanke tilbage, at man sådan set ikke synes, man har noget særligt at fortryde.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Til hr. Ole Stavad: Man kunne jo også bare gøre det – det kan Socialdemokratiet sikkert godt få støtte fra Enhedslisten til – at man simpelt hen bære konfiskerer det hele, for så er staten i hvert fald sikker på at få det, den skal have.

Men én af de ting, som jeg føler er vores opgave herinde i Folketinget, er jo også at sørge for, at det danske erhvervsliv kan overleve og have det godt. Og det er bl.a. årsagen til, at vi

ønsker, at der ikke skal være beskatning på aktieavance.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Forskellen på Venstre og Det Konservative Folkeparti og os er, at Venstre og Det Konservative Folkeparti vil præmiere dem, der tager pengene ud af selskaberne. Det er det, man gør ved lav aktieavancebeskatning eller ingen aktieavancebeskatning. Der præmierer man dem, der tømmer selskaberne for penge.

Det, vi ønsker i Socialdemokratiet, som vi har medvirket til, som vi har foreslået, og som vi også forsøgte ved de sidste finanslovforhandlinger med Det Konservative Folkeparti, var at give endnu bedre muligheder for, at virksomhederne kan blive konsolideret; at vi præmierer dem, der opbygger et stærkt økonomisk fundament i virksomhederne for at sikre udvikling af nye produkter, forskning og udvikling af nye markeder. Hvis det bliver stormvejr, så falder man ikke bare lige med det første vindstød, fordi man er velkonsolideret.

Det, Det Konservative Folkeparti gør, er, at man vil præmiere dem, der fjerner pengene fra selskaberne, og det vil de facto sige, at man giver præmie for at tømme pengene ud af selskaberne. Det er erhvervsskadeligt, det er beskæftigelsesskadeligt. Jeg kan ikke forstå, man vil gentage det.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Det skal så blive min sidste korte bemærkning, for jeg mener ikke, at hr. Ole Stavad med nogen alvor kan sige, at jo mere man beskatter det udkomme, som aktionærerne skulle have, når man investerer i et aktieselskab, des bedre går det for virksomheden.

Det er da lige det omvendte, for jo nemmere virksomhederne vil have ved at skaffe sig risikovillig kapital, des mere kapital vil de danske virksomheder få tilført. Så jeg er helt uenig i hr. Ole Stavads udtalelser.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jamen så skal jeg love, at det her også bliver min sidste korte bemærkning i denne her omgang.

Til fru Seeberg: Problemet er jo, at man kan tage pengene ud på tre måder, og hvis man slagter selskabet helt, så får man det meget billige i skat, end hvis man tager det ud som

udbytte – da det er hovedaktionærer, vi snakker om her – eller tager det ud som løn. Og det er altså ikke teori, vi snakker.

Fru Seeberg kan studere det, der skete i 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne. Selskaberne blev slået ofte med faste intervaller, hvor man flyttede aktiverne over i et nyt selskab, og derefter tømte man hele kapitalen over i den private husholdning uden beskatning eller med meget lav beskatning.

Er vi ikke enige om, at det er vigtigt at have velkonsoliderede virksomheder? Er vi ikke enige om, at det er vigtigt, at vore virksomheder har egenkapital til at kunne udvikle, til at kunne forske, til at kunne sikre nye markeder og til også at have modstandskraft, hvis der kommer dårlige tider?

Og det, som Venstre og De Konservative foreslår med de regler, er det stik modsatte. Man præmierer folk for at tømme pengene ud af virksomhederne.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jeg må altså bede hr. Stavad forklare, hvordan der kan opstå en skattegæld i et aktieselskab, fordi man uden for selskabet lemper aktionærbeskatningen, sådan så det enten bliver den gamle 3-års-regel eller 5-års-regel, eller hvad ved jeg.

Hvordan i alverdens riger og lande skal der kunne opsamles en skyldig skat i selskabet i den situation og dermed opstå en selskabstømmerproblematik? Det er mig ubegribeligt, at det er aktionærernes forhold, vi sidder og ser på – en anden ting er da selskabet.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg havde ikke forudset, der kom spørgsmål, men jeg vil da sige til hr. Jensby, at han blander fuldstændig tingene sammen.

Det, vi snakker om her, er jo, at man præmierer aktionærerne for at tage egenkapital ud. Det, der så skete ved de egentlig kriminelle selskabstømninger, var:

Ved siden af, at man tog sin egen kapital ud, ja, så solgte man også skattegælden inde i selskabet. Og det, der er pointen i de forslag, som Venstre og De Konservative foreslår, er, at det ville genopstå – ikke ved, at man laver den kriminelle del – men ved at man tømmer pengene ud til nul eller meget lav skat og dér igen undviger en normal beskatning og derigennem får nye skattearrangementer.

Dermed genopfindes hr. Anders Fogh Rasmussens skattecirkus endnu en gang, og det er konsekvensen. Og det er ikke teori. Det kan dokumenteres. Reglerne har været der; det har kostet mindst et tocifret milliardbeløb, mindst et tocifret milliardbeløb, som skal betales af andre.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Vi behøver ikke søge til Østeuropa for at se, at glansbilledet af kapitalistsamfund krakelerer. Det emne, vi diskuterer her i dag, illustrerer tydeligt, at et samfund, der alene bygger på begærlighed, ikke kan fungere.

I begrundelsen for forespørgslen nævnes især anpartsprojekter og selskabstømninger. Der er tale om to meget forskellige problemstillinger, men de har pengegriskheden til fælles.

Anpartsrederierne havde i sin rod noget endog meget sundt, nemlig partsrederier. I generationer er grupper af borgere i søfartsbyerne gået sammen om at udruste et skib, fordi det var for dyrt og risikabelt for den enkelte. Når tilstrækkelig mange kunne dele risiko og fortjeneste, kunne det lade sig gøre.

Da man i 1950'erne og 1960'erne begyndte at bruge gunstige afskrivningsregler som middel til at styrke erhvervslivet, tilfaldt disse øgede afskrivninger selvsagt også parthaverne i partsrederierne. Det medførte så i begyndelsen af 1970'erne, at personer med en anløben moral begyndte at arrangere de såkaldte trusserederier, dvs. salg af anparten i skibe til kredse uden interesse for og indsigt i skibsfart alene med det formål at nedbringe skatten.

Hvis der havde været tale om sunde projekter med kun de risici, der nu engang følger med en erhvervsinvestering, havde det for så vidt ikke gjort noget. Men når køberne er useriøse, dukker der også useriøse sælgere op, og så fik vi hele det skattecirkus, der har kostet mange godtroende mennesker store beløb, og som har været et dyrt bekendtskab for statskassen.

Til sidst lukkede Folketinget for muligheden for at udstykke skibe i anparten. Derved lukkede vi også for den oprindelig sunde brug af partsrederier. Det blev den tredje ulykke, der fulgte af nogle smarte fyres griskhed.

Selskabstømningerne havde et helt andet forløb; i hvert fald den kriminelle del af dem har fra begyndelsen af været ulovlige. Kernen i en selskabstømning af denne art er som bekendt, at man køber et selskab, der ikke rummer stort andet end en skatteregning og penge til at betale denne regning med. Så tager selskabstømmeren

pengene og forsvinder. Det overraskende er, at denne form for indlysende kriminalitet kunne foregå så længe med store omkostninger for statskassen, uden at der blev grebet ind. Der hviler et tungt ansvar på den daværende borgerlige skatteminister for forsømmelighed i denne sag.

En anden ting, der kan undre, er, at så mange tilsyneladende pæne mennesker er villige til at sælge deres virksomheder til selskabstømmerne. De måtte nødvendigvis vide eller i det mindste have en anelse om, hvad der foregik; når nogen vil købe noget for mere, end det pågældende aktiv er værd, må der være en grund.

Heldigvis har vi nu en klar domstolsafgørelse i denne sag. De tilsyneladende pæne mennesker kan ikke påberåbe sig god tro. Det betyder så, at staten kan gå til dem og hente en del af tabet hjem igen. Heller ikke rådgiverne – de fine advokater og revisorer, der hjalp selskabstømmerne med deres svindel – bør kunne klare frisag.

Læren af disse – i virkeligheden meget forskellige – begivenhedsforløb er den for så vidt indlysende, at i et samfund, der bygger på griskhed, vil der være griske mennesker. Det må samfundet så lære at gardere sig imod. Vi må ikke glemme, at de penge, som lyssky personer har tilegnet sig, mangler i husholdningen, og hvor der også i dag er ældre, der ikke kan få hjemmehjælp, syge, der må vente på at blive opereret, og unge, der ikke kan få en uddannelse, er en del af forklaringen, at andre er rendt med pengene.

Derfor må vi se på, hvad der skete, for at undgå at gentage forløbet. Hertil hører også at se på, hvem der svigtede i det politiske og i det øvrige offentlige system. Kun derved kan vi undgå gentagelser.

Det fremsatte dagsordensforslag har dette både tilbageskuende og fremadrettede sigte. Derfor er vi medforslagsstillere.

Elisabeth Arnold (RV):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Frank Aaen, sagde i sin indledende tale, at der jo her var tale om mange dårlige huller i skattelovgivningen, som så blev udnyttet af folk på fuldt lovlig vis; og at der var tale om stærkt komplicerede sager, og at der var mange implicerede både meget kyndige revisorer, advokater osv. og mange pæne folk, som burde vide bedre, men som benyttede sig af disse regler. Og der var sidst, men ikke mindst, mange, der ikke greb ind.

Jeg har siddet og lyttet med lidt ubehag til de mange personlige udfald, der har været i denne her debat indtil nu, og jeg har ikke brudt mig om den aggressivitet, der har været vist fra visse sider hidtil. Og jeg bryder mig ikke om, at man retter personhætz mod personer, som har været ansvarlige på forskellige tidspunkter i forhistorien her.

Sagen er jo, at der er grebet ind i meget stort omfang, og der har været vist vilje til at dække de huller til, som har været åbnet – også fra de partiers side, som har leveret skatteministre i tidligere regeringer.

Jeg vil da i hvert fald også gerne fra radikal side selv rette søgelyset med en smule selvkritik mod os selv og sige: Ja, vi opdagede det for sent. Jeg sad jo også i Folketingets Skatteudvalg i den periode som ordfører og var også med til ordførermøder hos de daværende skatteministre og opdagede det for sent. Og ja, vi greb ind for sent.

Så vil kritikerne selvfølgelig sige: Aha, de sov i timen. Ja, det kan godt være, jeg sov i timen, men jeg vil i hvert fald hævde, at selv om jeg havde været vågen, er jeg ikke sikker på, jeg havde opdaget det. Det er komplicerede sager, og det er forbandet svært.

Jeg husker især et seminar, som Skatteudvalget holdt et sted ude i byen, hvor vi sammen med Skatteministeriets højt begavede og højt kyndige embedsmænd og skatteministeren og hele Skatteudvalget gennemgik noget ny lovgivning vedrørende kursgevinstloven og forskellige nye arrangementer.

Til skatteembedsmændenes store rystelse så udbrudt to meget kyndige medlemmer af Skatteudvalget, som ikke er medlemmer af Folketinget mere, på et eller andet tidspunkt: I kan ikke konstruere noget som helst, som vi ikke kan gennemhulle. Det er jo ikke nogen morsom besked at få som embedsmand eller som skatteminister fra kyndige medlemmer af Skatteudvalget. Så det var svært, og der var mange projekter, som vi ikke forstod. Der var også nogle, vi forstod.

Om anpartsprojekterne vil jeg godt sige, at da først planerne om at sætte hele kvægbestanden på anparter kom frem, så må jeg sige, at vi altså fra radikal side blev opmærksomme på, at der vist var et eller andet her, der ikke var helt rigtigt, og vi fik derfor også sat en stopper for den type anpartsspekulationer på et tidspunkt, hvor det endnu ikke havde taget helt fat.

Men jeg vil dog også sige, at vi jo ikke helt kunne slippe for anpartsprojekterne, for også Socialdemokratiet gik jo varmt ind for anpartsprojekterne i forbindelse med skibsværftsindustrien. Så der var mange medansvarlige også for den manglende handlekraft.

Det eneste parti, der kan siges at være helt uden medskyld i noget som helst her, er dog Enhedslisten, som har stillet dagens forespørgsel, og vi synes, det er helt udmærket, at det så er dem, der har stillet forespørgslen for i dag.

Vi kan fra radikal side selvfølgelig tilslutte os den dagsorden, der er. Vi synes, at det er en nøgtern, om end beklagelig konstatering, der er i den første del af dagsordenen om, at der politisk og administrativt er gået for lang tid, inden der blev grebet effektivt ind. Det påtager vi os også et medansvar for.

Vi er blevet kloge, og vi beklager, at det tog længere tid, men vi kunne simpelt hen ikke altid gennemskue, hvad der foregik. Og det mener jeg vi så må prøve at rette op på i fremtiden. Vi synes, at det er vigtigere at skændes om fremtiden end om fortiden, og der er rettet meget op, og vi vil gerne bidrage til, at vi fortsat er aktive med at stoppe de huller, der måtte være i skateloavgivningen.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg er ikke helt sikker på andet, end at fru Arnold bl.a. havde mig i tankerne, da hun sagde, at hun ikke var så glad for, at man skærpede tonen også i forhold til tidligere ansvarlige ministre.

Det, jeg har gjort, er jo først og fremmest at referere nogle folk, som har siddet med i systemet og har oplevet det. Og det, jeg klandrer den tidligere minister for, er ikke, at han ikke så det – det er den holdning, han gik ind til det med, hvor en del af os jo har siddet i forhandlinger, hvor han har nægtet, når vi har dokumenteret, at der var huller, og der var mulighed for at lukke hullerne.

Hvis jeg må tage et enkelt citat mere af en anden skatteekspert, en af Danmarks førende skattejurister, Finn Thomsen, der siger til Jyllands-Posten også den 7. juni 1994:

»Han skabte et eldorado af lykkejægere, fuseraster og plattenslagere«, fastslår Finn Thomsen, der ikke giver meget for Venstreministerens tanker om retssikkerhed og om borgeren frem for systemet. »Det er i bedste fald en naiv, liberal filosofi om at tro på det gode i menneske-

ne. I værste fald er det politisk plat – et ønske om at frede skatteyderne ud over enhver rimelighed. Retssikkerhed på skatteområdet bygger ikke på mindre kontrol, men på visheden om, at også naboen betaler, hvad han skal.«

Det er de holdninger, som eksperter havde og oplevede, og det mener jeg ikke, vi kan se bort fra, når vi ser på, hvad der skete i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg undrer mig ligesom hr. Stavad over, at fru Elisabeth Arnold vil frikende den tidligere skatteminister. Jeg forstod, at begrundelsen var, at fru Elisabeth Arnold selv og andre skatteordførere heller ikke opdagede det med det samme.

Der er jo pokker til forskel. Folketingspolitikere har ikke fingrene nede i skattesager; de er faktisk fortrolige, og vi må ikke se dem. Vi opdager det af gode grunde først, når det er af så stort et omfang, at det bliver en offentlig sag, enten gennem aviserne eller ved, at skatteministeren går til os og beder om en ændring af reglerne.

Skatteministeriet derimod har jo netop fingrene nede i sagerne, og her burde embedsmændene på et langt tidligere tidspunkt have opdaget, hvad der var i gang, og fået det stoppet. Når de ikke gjorde det, er det ministerens skyld. Så er det enten, fordi han ikke har sikret, at embedsmændene var opmærksomme, eller, hvad der måske lige så meget er tilfældet, jf. hr. Ole Stavads citater, at man bevidst har udbredt en ånd, der sikrede, at man ikke gik for dybt ned i den slags sager. Jeg synes, der hviler et tungt ansvar på den daværende skatteminister.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil da gerne indledningsvis takke for hjælpen både fra hr. Ole Stavad og fra hr. Kjeld Rahbæk Møller. Men når sagen drejer sig om undladelsessynder, om, at de og de personer ikke greb ind, må jeg som skatteordfører for Det Radikale Venstre også tage en del af skylden på mig, for jeg var faktisk medlem af Skatteudvalget på det tidspunkt, hvor disse ting foregik. Undladelsessynder vil altid falde tilbage på dem, hvoraf ingen gjorde noget, heller ikke dem, der faktisk havde mulighed for at handle. Men også på dem, der måske burde have været mere vågne, burde have været mere kvikke eller burde have været mere politisk opmærksomme

på, at her var der måske en fundamental fejludvikling.

Kim Behnke (FP):

Forløbet af forespørgslen har med al ønskelig tydelighed dokumenteret, at det ønske, Enhedslisten har haft – godt bakket op af SF og Socialdemokratiet – har været at efterlade det indtryk, at det i virkeligheden var Venstre og Det Konservative Folkeparti, der havde til formål at lade forskellige fuseraster og kriminelle fra erhvervslivet begå det, hr. Ole Stavad har udnævnt til at være Danmarkshistoriens største røveri.

Jeg synes ikke, det er rimeligt, at det indtryk bliver efterladt efter denne debat. Ganske vist har jeg selv kun haft fornøjelsen af at sidde i Folketinget i små 10 år, men kendsgerningen er jo den, at specielt Socialdemokratiet stort set har stemt for alle de lovforslag og været med i alle de forlig, der dannede grundlag for den lovgivning, der eksisterede op igennem 1980'erne og i begyndelsen af 1990'erne. Sådan er det, og derfor har jeg svært ved at deltage i den oppustning, som specielt hr. Ole Stavad har stået for i dag.

Tilbage er så spørgsmålet: Hvad er det, der er sket? Der er sket det, at tryk avler modtryk. De mennesker, som har deltaget i forskellige former for arrangementer, har jo ikke gjort det, fordi de ønskede at kriminalisere deres egen adfærd. De har ikke gjort det, fordi de var trætte af at have en produktionsvirksomhed og hellere ville overgå til skattetænkning. Næh, de har gjort det, fordi flertallet i dette Folketing har lagt en så tung skattebyrde på den danske befolkning, at folk i desperation forsøger alt lige fra at bytte en pose gulerødder med en halv times børnepasning lørdag formiddag og så til de store arrangementer med udenlandske aftaler og datterselskaber osv., som har udnyttet huller i skattelovgivningen.

Og jeg siger: Udnyttet huller i skattelovgivningen. For jeg vil ikke på tilsvarende vis, som Enhedslisten har gjort, udnævne de mennesker, som har fulgt lovgivningen, men har opdaget, at der var huller i skattelovgivningen, til at være kriminelle og nogle specielle banditter. Det er de ikke. Det er Folketinget, der har lavet reglerne, og hvis der er folk, der opdager, at der er unddragelsesmuligheder, er det altså Folketingets opgave at lukke de huller.

Og der var huller, og der var sager, som var decideret fup og svindel og kriminel adfærd.

Derfor stemte Fremskridtspartiet også for de love, som i sin tid dannede grundlaget for at få trævlet selskabstømmersagerne op. Og derfor glæder vi os også til, at domstolene kan få afsluttet de sager, og at de mennesker, som uretmæssigt har unddraget sig skattebetaling, og som har fuppet og svindlet, selvfølgelig drages til ansvar og bliver dømt, og at disse penge i det omfang, det nu er muligt, bliver tilbageført til statskassen. Ingen tvivl om det.

Men allerede når man ser forespørgslenes ordlyd, viser den jo, at Enhedslisten ønsker at skyde mere med spredehagl, end nødvendigt er, for man tager anpartsprojekterne med. Bevares, der var da nogle anpartsprojekter, som var mystiske, hvor en eller anden bitte transformerstation lige pludselig skulle gøres til et anpartsprojekt. Men Enhedslisten glemmer jo fuldstændig de tusinder af danske arbejdspladser, som er blevet bevaret, fordi vore skibsværfter blev i stand til at få bygget skibe på et tidspunkt, hvor ingen ellers havde råd til at sætte skibsbyggeri i gang, Enhedslisten glemmer den miljøforbedring, det har været, at man har fået bygget vindmøller på anparter, osv. osv.

Vi ønsker ikke på nogen måde at lægge anpartssystemet for had. Tværtimod synes vi, det er hensigtsmæssigt, at en kreds af folk kan gå sammen og i fællesskab finansiere f.eks. bygningen af et skib, bygningen af et hotel eller et erhvervscenter eller for den sags skyld som nævnt en vindmølle.

Det er her, Enhedslisten begår en fejl: man lægger alle mennesker for had, som f.eks. har købt en eller to anparter i en lokal vindmølle. Bevares, det har givet de mennesker et skattefradrag, men det er jo ikke anderledes, end hvis de havde startet en virksomhed; så havde de været berettiget til præcis det samme skattefradrag. Det er efter vores mening dér, kæden hopper af i forhold til den forespørgselsdebat, Enhedslisten har rejst her i dag.

Hvad skal vi så gøre med de sager, der ligger? Myndighederne har Fremskridtspartiets fulde støtte til at få trævlet disse selskabssager op. Vi ønsker ikke på nogen måde at være dem, der holder hånden over hverken virksomheder, enkeltpersoner eller finansielle rådgivere, og hvem der ellers har deltaget i det her. Det ønsker vi ikke, og det markerede vi den dag for et par år siden, hvor vi stemte for den lovgivning, som gav de nødvendige redskaber til myndighederne.

Men vi må jo også give systemet den tid, det skal have. Domstolene er i forvejen overbelastet af mange andre sager, og skal vi vælge, om domstolene skal prioritere at få dømt en voldsforbryder eller en rocker, som har affyret militære våben, frem for disse sager, er det efter vores mening sådan, at domstolene skal prioritere at bruge tid på den rocker eller den voldsforbryder, og så må optrævelingen og den endelige domfældelse af folk i disse selskabstømersager afvente en løsning på den flaskehals-situation, der nu en gang er ved vores domstole.

Når det gælder de mennesker, som har deltaget i almindelige anpartsprojekter, er det vores opfattelse, at hvis folk har deltaget i noget ulovligt, noget, som har været i strid med reglerne – det kan være investeringer i mystiske projekter i Australien eller Canada, og hvad der ellers har været tale om – skal de mennesker selvfølgelig også have deres respektive selvangivelse for de år lignet om, og så må der laves aftaler om at få beløbene tilbagebetalt.

Men også her beder vi om, at der fares med lempe. Der er familier, som har været naive, og som har puttet penge i projekter, som er gået skævt. Hvis vi skal vælge mellem at smadre de familier med krav om, at de har tre girokort til at betale 100.000 kr. til skattemyndighederne, eller sige: O.k., I har et år eller to til at få pengene afdraget, ja, så vælger vi det sidste frem for at smadre de familier, hvor folk i almindelig naivitet eller god tro har investeret i noget, som viste sig ikke at hænge sammen.

Hvad gør vi så i fremtiden? Fremskridtspartiets råd er, at vi sørger for, at den danske skattemyndighed ikke er så restriktiv, og at det danske skattniveau bliver sat ned. Den bedste måde at undgå skattetænkning på er at gøre det til en uøkonomisk aktivitet, og det gør man altså bedst ved at få skatterne sat ned.

Her går den nuværende regering desværre den modsatte vej. Man finder hele tiden nye metoder til at inddrive skatter hos befolkningen, og så længe det er tilfældet, vil den almindelige familie og den almindelige virksomhedsejer være nødsaget til at finde metoder til at slippe så billigt som muligt i skat. Det er ikke, fordi man er en dårlig samfundsborger, eller fordi man ikke vil påtage sig sin del af samfundsbyrden, men fordi den samfundsbyrde, politikerne har defineret, simpelt hen er blevet for stor, og fordi en lang række virksomheder er nødsaget til at se på bundlinjen. Hvis de ikke gør det, bliver de udkonkurreret af markedet, fordi der er

virksomheder i konkurrerende lande, hvor man har en langt mildere beskatning end i Danmark.

Det sidste, jeg vil sige noget om, er den måde, skattemyndighederne agerer på. Som sagt har det Fremskridtspartiets fulde støtte, når det gælder om at få disse selskabssager trævlet op, og vi glæder os til, at skatteministeren på et tidspunkt kan fortælle Folketinget, at nu er der sat punktum og afsagt dom i den sidste sag.

Men tingene må også gælde den anden vej, og derfor undrer det mig, at Enhedslisten i dag slet ikke har været optaget af det røveri, som Folketingets flertal beordrede skattemyndighederne til at foretage, da man uretmæssigt opkrævede 55 mia. kr. i ambi. Selv om EF-Domstolen har sagt, at det var ulovligt, og selv om Folketingets flertal har sagt, at det må vi hellere se at få tilbagebetalt, er der en ekstrem langsommelighed med hensyn til at få de penge afleveret tilbage til dansk erhvervsliv.

Tingene må hænge sammen, og hvis vi forventer af virksomhederne, at de øjeblikkelig betaler det, de skylder til samfundskassen, må det også være sådan, at når der er afsagt en klar og utvetydig dom, som tilfældet er i ambi-sagen, ser man at få de checks og de girokort udfyldt og få pengene tilbagebetalt til virksomhederne. Det vil også give virksomhederne en forståelse for, at når de kommer i gæld, må de se at få betalt hurtigst muligt til den offentlige kasse frem for at trække det ud, som det desværre sker i en række tilfælde.

Fremskridtspartiet kan ikke støtte den dagsorden, der er foreslået. Vi kan ikke se, der er noget som helst formål med at vedtage den dagsorden ud over det, jeg indledte min ordførertale med, nemlig at man ønsker at efterlade det indtryk i befolkningen, at det i virkeligheden er partierne Venstre og De Konservative, der har haft en eller anden ond plan, og det kan vi ikke deltage i. Vi stemmer derfor nej til dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Der er to ting. Den ene er, at vi mener, ambi-sagen har så særlig en karakter, at vi ikke vil blande den sammen med de øvrige sager. På samme måde undlod vi at tage bankredningerne med, og vi undlod at tage overbelåningen af skibe med. De hører sådan set også med i selskabet, men det var for dog at afgrænse emnet en anelse.

Så vil jeg desuden sige, at hvad angår det med anparter og skibe, anerkender vi, at der var et bredt politisk ønske om at redde arbejdspladser f.eks. på værfterne. Men det, vi i dag må konstatere, når vi ser, hvilket misbrug der fulgte af disse regler, og det gælder både anparterne og senere overbelåningsreglerne, er, at skal man støtte erhvervslivet for at redde arbejdspladser, må man gøre det ad fordøren og ikke gennem mærkelige fidusfinansieringsordninger.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg vil gerne kvittere til hr. Frank Aaen og betragte det som et tilsagn om, at når vi senere i folketingssamlingen vender tilbage til ambisagen og tilbagebetalingen af de 55 mia. kr., udvises der også velvilje fra Enhedslistens side.

Med hensyn til finansieringen af skibene: Jeg kan virkelig ikke forstå venstrefløjens, der har det ideologiske mål at sprede ejendomsretten og få befolkningen til at være medejere af de ting, der produceres. Når vi endelig har fundet et fremragende redskab til, at en hel masse mennesker kan gå sammen og bygge et skib, frem for at det er en enkelt rig skibsreder, der skal eje det skib, skal det afskaffes, og så bliver det erklæret som fup og svindel.

Med den ordening, vi har nu, hvor der er en bestemt konto på finansloven, der fortæller, hvor mange penge der bliver brugt i rentetilskud til rederne, når de bygger på danske skibsværfter, er det jo ikke sådan, at vi har den spredte ejendomsret længere. Næ, så er det sådan, at det kun er den meget rige skibsreder, der har mulighed for at benytte sig af det.

Jeg kan ikke forstå, hvordan socialister kan være modstandere af anpartsfinansiering. Det er jo simpelt hen næsten som talt ud af deres programmer.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Vi vil meget gerne sprede ejendomsretten, men vi vil ikke samtidig sprede skattefiduser. Det, det drejer sig om, er, at hver eneste gang, der kommer nogle og foreslår, at de, der arbejder med et produktionsmiddel, selv skal eje det, har de vores støtte, og hver eneste gang, nogle kommer og siger, at nu skal vi lave et projekt med det ene formål selv at spare noget i skat, siger vi fra.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Normalt siger man jo tak til forespørgerne for at have rejst den pågældende forespørgsel, så man kan få en debat om det emne, som det drejer sig om, og her i dag altså bl.a. selskabstømmerproblematikken. Jeg må sige, jeg har lidt mere svært i dag ved at sige tak til Enhedslisten for at rejse den her debat, end jeg normalt har, for det ser ud til, at forespørgslen alene er rejst for at kigge sig godt og grundigt i bakspejlet, på trods af at et enigt Folketing ved talrige lejligheder i de senere år har fastslået, at de utilsigtede muligheder, der har ligget i daværende lovgivninger, som har ført til selskabstømning, er forsøgt imødegået. Og det på trods af, at Folketinget ved talrige lejligheder i enighed har sagt, at noget sådant i fremtiden ikke skal kunne forekomme.

Samtidig, når man ser på temaet for den forespørgselsdebat, som Enhedslisten har rejst, forekommer det jo mærkværdigt. Man tager alt over én kam, ikke bare det her med sagerne om selskabstømning, men man tager lige sådan alle anpartsprojekter, og andre skatteprojekter nævner man såmænd også lige for en sikkerheds skyld, så man er sikker på, at man da lige har været alt igennem.

Det er måske – når man tænker sådan lidt nærmere over det – ikke så mærkeligt med Enhedslistens baggrund, men det er da mærkeligt, at andre partier, som det jo rigtigt er blevet nævnt har været med bag den lovgivning, som har givet mulighed for anpartsprojekter og – som der står – andre skatteprojekter, deltager i det kor sammen med Enhedslisten.

Lad det være sagt med det samme fra Dansk Folkepartis side, at vi ønsker ikke at holde hånden over folk, som begår økonomisk kriminalitet, det vil sige folk, der imod lovgivningen f.eks. tømmer selskaber, selskabstømmere. Dem kan vi selvfølgelig ikke holde hånden over. De skal straffes for det, de gør. Og vi er også enige med de partier, som siger, at de komponenter, som man overhovedet kan få til at samarbejde for at løse de her ting og få sagerne opklaret med henblik på, at de, der har begået økonomisk kriminalitet, stilles til ansvar for det, skal man få til det i det omfang, det overhovedet er muligt. Vi har også her i Folketingssalen støttet de initiativer, som har været fremlagt med henblik på at komme den deciderede selskabstømning til livs, og det agter vi at fortsætte med.

Men vi deltager altså ikke i det hylekor, som efterfølgende har rejst sig, og som så også har vist sig ved dagens debat her i dag, nemlig hyle-

koret over, at skatteydere – det kan være selskaber, det kan være personer – søger at udnytte de muligheder, som lovgivningen giver for at slippe billigere i skat.

Det er faktisk ganske naturligt, at både selskaber og personer forsøger at slippe billigere i skat, med det utrolig høje samlede skattetryk, vi har her i landet. Dermed skal jeg også sige, at vi fra Dansk Folkepartis side heller ikke deltager i den politisk motiverede bagklogskab, denne her moralprædiken over – ja, helt generelt – de personer, som har udbudt eller efterspurgt skatteprojekter, eksempelvis i form af anpartsprojekter.

Anpartsprojekterne har jo to elementer i sig, henholdsvis muligheden for at få tilført erhvervsaktiviteter og kapital og så det, at den, der går ind i en investering i et anpartsprojekt, får udskudt en personskat. Det er jo det, der ligger i en anpartsinvestering, og det er jo ikke i sig selv usundt.

Det, der er usundt, og det, der så viste sig som utilsigtet, var, at den enkelte investor ikke i alle situationer vurderede investeringen tilstrækkelig kritisk. Det har så betydet, at der har været baggrund for at udbyde projekter, som ikke har haft en nødvendige erhvervsmæssige aktivitet eller den sunde erhvervsmæssige aktivitet i sig, fordi skatteelementet har været for vigtigt et element. Derfor har det så også været nødvendigt at ændre reglerne.

Men den generelle harme over for alle anpartsprojekter, som giver sig udslag også under debatten her i dag, kan Dansk Folkeparti ikke deltage i. Skulle vi endelig sige noget i forhold til anpartsprojekterne, så er det, at det er utrolig ærgerligt at måtte se, at så mange skatteydere rent faktisk gør så meget for at slippe billigere i skat i nogle få år.

Det er det brandærgeligt at måtte se, og det burde jo få flertallet af partier her på Christiansborg til at se mere kritisk på det samlede skattetryk. For når folk ønsker at foretage en erhvervsinvestering, som har meget vide rammer i forhold til deres privatøkonomi, for at slippe billigere i skat og ser på investeringen så lidt kritisk, som det i nogle situationer har været tilfældet, så er det jo, fordi beskatningsniveauet generelt er blevet alt for højt.

Men det ønsker man overhovedet ikke at tage en debat om. Man ønsker overhovedet ikke at se på det element. Man ønsker, som jeg hører det, alene at udtrykke en harme over, at så mange er gået ind i de her projekter. Og det får mig til at

drage den konklusion, at det, blandt andet denne debat nok primært handler om, er en ideologisk kamp for at kradse flest mulig penge ind i statskassen.

Jeg synes egentlig også, det er kommet meget godt til udtryk, når man har hørt på hr. Ole Stavad hele eftermiddagen lang. Han bruger jo på meget elegant vis selskabstømmersagerne – altså et spørgsmål, der, som jeg definerer det, drejer sig om økonomisk kriminalitet – til at argumentere for generelt strammere skattelove i forhold til områder, hvor det handler om, hvor beskatningen skal placeres, og hvor det drejer sig om en diskussion af, hvad der er det rimelige og fair beskatningssted. Han ønsker altså generelt at bruge den her diskussion omkring økonomisk kriminalitet til noget helt andet, nemlig til at kradse flere skatte kroner ind.

Hvis debatten handlede principielt om, hvorvidt beskatningen efter lovgivningen lå placeret det rigtige sted, ja, så skulle debatten jo, som en tidligere ordfører også har været inde på, blandt andet også dreje sig om ambispørgsmålet. Jeg hørte på det, hr. Aaen sagde for lidt siden med hensyn til spørgsmålet omkring ambien, og dér løftede hr. Aaen lidt af sløret for, at det kunne man da også have taget med, men det havde hr. Aaen valgt ikke at gøre i denne her forespørgsel.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om Enhedslisten vil forfølge princippet om, at pengene skal ligge de rigtige steder, i de rigtige lommer, lige så aktivt, når det drejer sig om spørgsmålet om tilbagebetalingsforpligtelse for staten i forbindelse med ambien, som når det drejer sig om, at pengene skal kradses ind i forbindelse med selskabstømmersagerne – det synes jeg vil være interessant – og med lige så stor ildhu gå efter de personer, som inden for statens regi, regeringens regi, embedsmandsstab og så videre, forhaler spørgsmålet om tilbagebetalingsmuligheden i forbindelse med ambi.

Det synes jeg ville være befriende, hvis hr. Aaen, når han nu på et senere tidspunkt igen får ordet under denne debat, vil besvare det spørgsmål, for ellers handler det her jo ikke spor om principper, så handler det om et ideologisk udgangspunkt om, at der skal så mange skatte kroner ind som overhovedet muligt.

Jeg vil slutte med at sige, at Dansk Folkeparti også fortsat vil stille mandater til rådighed for at lukke utilsigtede huller i skattelovgivningen. Det har vi gjort hidtil, og det vil vi gøre fortsat. Men vi vil som sagt ikke misbruge en forargelig situation omkring økonomisk kriminalitet til at

stramme skattereglerne, så man skræmmer investeringer væk fra erhvervslivet, fordi det bliver komplet umuligt at få pengene ud igen på en rimelig og anstændig facon.

Med hensyn til det dagsordensforslag, som er fremsat, og som jo ser ud til at blive vedtaget, skal jeg meddele, at Dansk Folkeparti stemmer imod. Vi mener, det i alt for høj grad skærer alt over en kam, som det nok også er kommet til udtryk i min ordførertale, og så mener vi, det illustrerer en gevaldig gang bagklogskab, og derfor stemmer vi som sagt imod det. Vi kan altså ikke støtte det og stemmer imod dagsordensforslaget.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Hr. Thulesen Dahl forsøgte sig med en fortolkning af det, som jeg havde sagt. Jamen det er helt rigtigt, at jeg mener, at det handler om at få pengene ind fra de rigtige.

Hvis hr. Thulesen Dahl ser den skattereform, som vi gennemførte i 1993, så hentede vi faktisk en 12-14 mia. kr. fra de her områder ved afskaffelse af forældede fradrag m.v., og hver eneste krone og hver eneste øre blev anvendt til at nedsætte trækprocenten for danskere, der ikke havde deltaget i det her.

For os handler det ikke om at få flere penge i kassen. Det handler om at få en retfærdig fordeling af skatten. Vi synes, det er utiltalende, også når man laver lovlige skattefiduser, fordi virkningen er, at nogle andre skal betale pengene. Og vi har bevist med den skattereform, vi lavede i 1993, at hver eneste krone, vi har fået ind, har vi givet til de mennesker, som ikke har benyttet sig af de her fiduser, så de har fået fordele i form af lavere trækprocenter. Det kan der føres meget nøgtern dokumentation for, hvis ikke hr. Thulesen Dahl har fået overdraget de papirer fra sin forgænger.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen jeg er fuldstændig klar over, at der fra Socialdemokratiet til Dansk Folkeparti er et meget langt spring i spørgsmålet om, dels hvad der er et rimeligt beskatningsniveau, og dels hvor beskatningen bør finde sted.

Men hørte jeg hr. Ole Stavad rigtigt, når jeg hørte, at hr. Ole Stavad ville argumentere for, at der med den skattereform, der skete i maj 1993, kun er sket en omfordeling af skattekroneerne til, hvad der sådan ud fra et socialdemokratisk synspunkt er mere rimelige beskatningssteder?

Er hr. Ole Stavad ikke klar over, at af de økonomiske oversigter, vi får, fremgår det meget tydeligt, at skattetrykket samlet set et steget og steget i særdeleshed i forhold til det, regeringen i 1993 forventede, da man vedtog sin skattereform? Det taler meget stærkt, synes jeg, imod det, som hr. Ole Stavad nu forsøger at give Folketinget indtryk af.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Altså hvis nu hr. Thulesen Dahl havde fulgt med også tilbage i 1993 – men det har jeg forståelse for, at hr. Thulesen Dahl ikke havde mulighed for i særlig stort omfang, da han ikke var her i huset – så ville han vide, at det, der lå i den skattereform, vi gennemførte i 1993, var, at alt, hvad vi fik ind ved at lukke huller, afskaffe forældede fradrag, grønne afgifter, arbejdsmarkedsbidrag, blev brugt krone for krone til at nedsætte skatten.

Derfor passer den dér tabel, som hr. Thulesen Dahl henviser til, med at skattetrykket er steget, ikke. Den passer ikke. Det, der skete, var, at man bruttoficerede nogle sociale ydelser. I stedet for at man udbetalte dem skattefrit, så udbetalte man de højere ydelser, men med normalbeskatning også for dér at få noget gennemsigtigt og få sammenhæng i systemet.

Og derfor er virkeligheden ikke, at skattetrykket er steget. Virkeligheden er, at skattetrykket har holdt sig sådan nogenlunde uændret i den periode, vi taler om, når man korrigerer for det, der er det rent tekniske i denne her sammenhæng, nemlig bruttoficeringen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu har hr. Ole Stavad jo tidligere under debatten inviteret fru Gitte Seeberg til en studiekreds, så vidt jeg har forstået. Så vil jeg gerne invitere hr. Ole Stavad til en studiekreds, hvor vi kan gennemgå det materiale, som hr. Ole Stavad selv henviser til, for vi når frem til to helt vidt forskellige konklusioner.

Jeg kan læse ud af regeringens egne tal, at skattetrykket samlet set er steget. Jeg kan se, at det er steget også i forhold til det, regeringen forudsatte ved vedtagelsen af skattereformen, og jeg kan mere konkret, hvis jeg skal specificere det, se i forhold til de grønne afgifter, at en del af det provenu, som er kommet ind på grønne afgifter, er ikke kommet ud igen, selv om det, efter hvad hr. Ole Stavad siger her, har været udgangspunktet.

Så sent som i sidste uge har vi her i Folketingsalen behandlet et forslag om udmøntning af 60 mio. kr., som landbruget har indbetalt. Der var forslag om udmøntning eller tilbageførelse af 30 mio. kr.; de 30 resterende mio. kr. aner vi ikke hvornår eller hvordan eller på hvilket grundlag bliver tilbagebetalt.

Så der er flere konkrete ting, der viser, at hr. Ole Stavad simpelt hen ikke har ret i det, han netop sagde her fra talerstolen for et øjeblik siden.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg må nok sige, at spørgsmålet om skattetrykrets højde er lige på kanten af det emne, vi diskuterer her i dag.

Hr. Stavad frafalder? Så er det skatteministeren.

Skatteministeren (Carsten Koch):

Denne debat, vi har haft i dag, synes jeg har været en instruktiv og konstruktiv debat. Jeg har kunnet konstatere – og de, der har lyttet til den, har kunnet konstatere – at der er en kraftig opbakning til den linje, regeringen følger med hensyn til indsatsen over for skattefiduser, huller og utilsigtet anvendelse af reglerne.

Alle partier har i større eller mindre udstrækning bakket op om linjen. Alle partier har sagt, at de vil følge regeringen i at sætte ind over for det her. Det synes jeg er en meget konstruktiv og glædelig lære af dagens debat, og jeg ser frem til en række gode og konstruktive lovbehandlinger af forskellige forslag, som måtte komme frem i forbindelse med eventuelle huller, opståen af huller m.v. Hurtige handlinger, hvor alle er med, brede flertal over for alle skattefiduserne, det er, hvad en regering på det her område næsten kun drømmer om.

Jeg vil selvfølgelig så også kvittere for dette gode, konstruktive samarbejde ved at love at fremkomme med den i dagsordenen nævnte redegørelse inden den 1. juli, hvor Folketinget jo skal informeres om, hvilke skatte- og erhvervslove der er blevet misbrugt, hvilke indgreb af lovmæssig og administrativ art der er gennemført, om der er behov for yderligere initiativer, og endelig om man kan forestille sig, at der findes yderligere muligheder for at forbedre samfundets evne til at bekæmpe økonomisk kriminalitet.

Med disse ord vil jeg i hvert fald sige, at jeg ser frem til et godt samarbejde helt i regeringens ånd.

Frank Aaen (EL):

Vi har i denne debat forsøgt at finde ud af, om V og K har lært noget af det, der skete i tagselvordets årti: det moralske forfald, der bredte sig blandt rådgivere, advokater, revisorer, banker og selskabsejere, og hele det pæne borgerskab mente, det var o.k. at stjæle et tocifret milliardbeløb fra staten.

Vi har hørt de to partier forsøge at gemme sig bag en sætning i højesteretsdommen mod Satair om, at skattemyndighederne ikke har gjort noget galt. Jeg skal bare erindre om, at f.eks. professor Øhrgaard klart konkluderede bagefter, at når Højesteret siger det, frifinder de skattemyndighederne for at have begået fejl, der kan nedsætte erstatningskravet. Men det er ikke en godkendelse af myndighedernes indsats, og det vil også være meget svært at føre bevis for, at myndighederne ikke gjorde noget galt tilbage i 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne.

Der er ingen forklaring på, hvorfor der skulle gå så lang tid, fra myndighederne fik kendskab til tingene i 1989-90, og til selskabstømningerne blev stoppet i 1993-94. Der er ikke nogen forklaring på, at der kunne få lov at fortsætte et misbrug med udbetaling af penge fra statskassen i næsten 10 år, fra Told og Skat fik besked om, at det, der foregik, var rent snyd, til den sidste check blev skrevet ud af skattevæsenet. Der er ikke nogen forklaring på, hvorfor underskuds-selskaber skulle kunne sælges i næsten 10 år, bare for at nogle kunne spare noget i skat.

Når nu købere og sælgere kommer for retten for deres gerninger i den periode og rådgiverne hænges ud, må vi sige, at det altså var de samme myndigheder, der lavede lovgivningen, som brugte og misbrugte den. Det var myndighederne, der undlod at bremse misbruget, og det var myndighederne, der var alt for langsomme til at gribe ind over for direkte snyd. Man godkendte selv de mest kreative, luftige skatteprojekter i den periode, og man lokkede stort set de mennesker i uføre, som troede, det var i orden. Det vil faktisk klæde de ansvarlige partier at tage et ansvar, erkende egen forsømmelighed og ikke bare sige, at det overlader vi til domstolene. Det er korrekt, at domstolene skal placere det juridiske ansvar, når det kan gøres gældende; men det, det også drejer sig om, og som vi høj grad må klare her, er, at når der kan gøres et moralsk og politisk ansvar gældende, er det faktisk vores opgave. Det er ikke noget, der kan overlades til domstolene.

Jeg skal bare kort sige om ambisagen, at vi støtter, at retfærdigheden også skal ske fyldest i den sag. Men inden Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti glæder sig for meget, vil jeg sige, at vi har lidt ubehag over det hylekor, vi hører fra arbejdsgivere og industri og visse politiske partier her i salen i en sag, hvor man omlagde nogle afgifter med det formål at styrke erhvervslivets konkurrenceevne. For os at se udnyttede man en fejl, så erhvervslivet kunne slippe for at betale en afgift, der ellers skulle have været betalt på en anden måde. Hvis formålet er – og det er det i hvert fald i et vist omfang – at erhvervslivet bare skal slippe for at betale en afgift, man ellers skulle have betalt, og at det i stedet er lønmodtagerne, der skal betale gildet, så er vi ikke med.

Jeg skal slutte med at takke hr. Ole Stavad for den klare tale, og jeg kan helt tilslutte mig opfordringen til, at man kigger nøje efter i selskabstømmersager, hvor rådgiver og sælger er samme person. Her kan der nemlig være særlig grund til at formode, at der foreligger en strafbar handling, der bør afprøves ved en domstol og ikke bare kan klares ved, at sælgeren betaler erstatning og leverer pengene tilbage. Jeg skal tilsvarende takke hr. Rahbæk Møller og fru Elisabeth Arnold og sige til regeringen, at jeg ser meget frem til den redegørelse, den har lovet os.

Ole Stavad (S):

Jeg er blevet gjort opmærksom på, at der var en formulering i min ordførertale, som måske kunne give anledning til misforståelse.

Der verserer i øjeblikket ganske mange domstolssager rundt omkring bl.a. om de såkaldte 10-mands-projekter. Jeg sagde i min ordførertale, at i andre skatteprojekter fra 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne har der været fokus på visse anpartsprojekter, som har en grovhed i deres konstruktion, der kan sammenlignes med selskabstømmingerne. Det var ikke mindst 10-mands-projekterne, jeg havde i tankerne.

Så sluttede jeg med at sige, at ellers er det karakteristisk for hovedparten af disse konstruktioner, at de holder sig inden for lovens rammer. Det, jeg havde i tankerne, var misbrug af goodwill og ejendomsavancebeskatningen, handel med ejendomme mellem selskab og hovedaktionær og aktieavancebeskatningen – alt det, vi så i 1980'erne og 1990'erne med spekulation i udenlandske obligationer, hvor man fik en rente, som var delvis skattefri, og på den måde kunne lave en lang række arrangementer.

Men det, jeg sagde om, at det er karakteristisk for hovedparten af disse konstruktioner, at de holder sig inden for lovens rammer, henviste bestemt ikke til nogen af de sager, som i øjeblikket er under behandling eller står for at komme under behandling ved domstolene. Dette sagt for klarhedens skyld.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 74 af Frank Aaen (EL), Ole Stavad (S), Kjeld Rahbæk Møller (SF) og Elisabeth Arnold (RV) (se foran) vedtoges med 61 stemmer (S, SF, RV og EL) mod 55 (V, KF, FP og DF); 2 (CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 108:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for Folketinget.

Af Erling Olsen (S), Ivar Hansen (V), Henning Grove (KF), Margrete Auken (SF) og Elisabeth Arnold (RV).

(FremSAT 20/3 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Det er et fortjensfuldt arbejde, Præsidiets har gjort op til fremsættelsen af dette forslag.

Forslaget er delt i tre hovedpunkter, og der er mange forslag i hvert punkt. De tre punkter handler for det første om mere aktuel debat i salen, for det andet om bedre tilrettelæggelse af arbejdet og endelig for det tredje om tiltrængte moderniseringer. Hertil kommer en række mere debatprægede bemærkninger om emner, der har været til drøftelse, men hvor der ikke er konstateret bredere enighed. Det gælder f.eks. åbne samråd i udvalgene og spørgetime i salen.